

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus HUMANIS. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Qvæstio II. De modo Vnionis Verbi Incarnati. In duodecim Articulos diuisa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

rimi præcones antecederent, qui cum varijs signis, oraculis, & ceremonijs, mentibus hominum repræsentarent: tum, vt ardentius ab illis desideraretur & susciperetur; tum, vt firmitus postea teneretur. Ita D. August. tract. 31. in Iohannem. Secundò, non erat conueniens ratione diuinæ iustitiæ, quæ postulabat vt Deus ostenderet, quantum sibi peccatum Adæ displiceret. Sicut enim vno homine peccante Deus interdum diu illi irascitur, vt illi grauitatem peccati ostendat; ita etiam peccante in Adamo toto humano genere, vt Deus ostenderet quantum displiceret peccatù, se diu toti humano generi iratum ostendit. Ita D. Bonauent in 3. dist. 1. art. 2. q. vlt. Tertio; Ratione ipsorum hominum, quos oportebat disponi ad tantum Regem suscipiendum. Dispositi autem sunt dupliciter; primò directè, nempe per legem naturalem, Deinde per legem scriptam, ceremonias & prophetias. Secundò indirectè, per considerationem suæ imbecillitatis, dum viderunt se adminiculis prioribus non potuisse saluari: hoc enim occasio illis fuit ardentius Christum desiderandi. Ita Augst. lib. 19. contra Faustum cap. 7. & D. Leo serm. 3. de Epiphania. Et credibile est nisi sic homo dispositus fuisset, quòd non diu fidem & religionem tenuisset, præsertim in superbâ illâ & robustâ naturâ, qualis erat ab initio: vnde pauciores longè fuissent saluati. Quarto, Ratione naturalis ordinis humanæ naturæ accommodati, quæ requirit, vt successiuis incrementis in bonum promoveatur; Iuxta illud Apostoli 1. ad Corinth. 15. vers. 46: *Non prius quod spiritale est, sed quod animale.* Vnde primò tantum data est lex naturæ, deinde lex Moyfi, postea expressiores prophetiæ, tandem lex Euangelica. Ita Gregorius Nazianz. in sermone de Paschate. Et Theodoretus de curandis Græcorum affectibus:

ARTICVLVS VI.

Vtrum Incarnatio debuerit differri vsque ad finem mundi?

R Espondetur negatiuè. Probatur tribus coniecturis: Prima, quia Incarnatio est causa

salutis humanæ; causa autem non debet esse posterior, sed potius prior suis effectis; alioquin paucissimi fuissent saluati. Secunda, quia si tam diu fuisset dilata Incarnatio, Dei notitia & reuerentia, morumque honestas penitus intercidissent, & ita vix vlli Christum susceperissent. Tertia, quia conueniebat vt homines pluribus modis ad salutem promouerentur; nempe non tantum fide Christi futuri, sed etiam præsentis, & maxime præteriti: sic enim diuina virtus & sapientia magis declaratur.

Dices: Scripturæ docent Christum venturum in carne, nouissimis diebus. Isaia 2. vers. 2. *Erit in nouissimis diebus preparatus mons domus Domini, id est, Christus; super quem domus Domini, id est, Ecclesia ædificatur.* Idem habetur Michæ 4. Respondeo totum tempus gratiæ in Scripturis dicitur nouissimum, & nouissima ætas; quia nulla alia lex, aut sacerdotium, aut Sacramenta, cultusue Religionis debet succedere; sed hæc omnia vsque ad finem sæculi durabunt. Vnde ad Galat. 4. vers. 4. dicitur *Plenitudo temporis*, quia omnes prophetiæ in hoc sunt impletæ. Prioris ad Corinth. 10. vers. 12. vocatur, *Fines sæculorum.* 11. Ioan. 2. vers. 18. *Nouissima hora.* Matth. 20. vers. 6. *Vndevima hora*, iuxta expositiones Patrum. In hymno Ecclesiæ, *Vespera mundi*, & D. August. lib. 1. de Genesi contra Manichæos cap. 23. vocat *Senectutem mundi.* Alibi tamen, scilicet lib. 83. qq. q. 44. vocat *Mundi iuuentutem* propter fidei feruorem & gratiæ vigorem, vt exponit ipsemet lib. 1. Retract. cap. 26.

Ex dictis duobus articulis sequitur conuenienti tempore Christum venisse, nempe in medio peregrinationis humanæ. Sicut enim cor est in medio hominis, vt omnibus membris vitam impartiat; ita Christus, qui est veluti cor generis humani, debuit quodammodo esse in medio; vt & superiora & inferiora ab ipso vitam accipiant. Vnde Habacuc 3. vers. 2. *Domine opus tuum in medio annorum, vniifica illud.* Id est, excita, perice opus illud eximium nostræ redemptionis in medio annorum captiuitatis & peregrinationis nostræ.

QVÆSTIO SECVNDA.

De modo vnionis Verbi Incarnati.

In duodecim Articulos diuisa.

Postquam ostendit D. Thomas huius mysterij conuenientiam, necessitatem & finem præcipuum; incipit explicare eius naturam, maximè ex causis suis intrinsicis. In quauis autem re, quæ ex plurium vnione resultat, quatuor potissimum considerari possunt: Primò, quid sit illud quod ex vnione resultat. Secundò, qualis sit ipsa vnio: quæ duo hac questione secundâ explicantur, additis quibusdam de causâ eius meritoria. Tertio, considerantur res ipsæ quæ vniuntur, & ordo illarum; quod explicatur questione tertiâ, quartâ, quintâ, & sextâ. Quarto; proprietates quæ ex vnione consequuntur, à questione septimâ & deinceps.

ARTICVLVS I.

Vtrum vnio verbi Incarnati fuerit facta in natura? id est. Vtrum ex vnione Verbi & humana natura, resultauerit aut constituta fuerit vna natura?

R Espondeo Negatiuè. Hoc loco tractanda est prima controuersia contra Hæreticos de hoc mysterio.

D. V. B.

DVBIVM I.

Vtrum unio incarnationis facta fuerit per aliquam conuersionem alterius nature in alteram?

NOtandum, De hac re fuisse duos errores. Prior fuit Eutychetis Monachi Constantinop. circa annum Domini 450. qui vt refelleret Nestorium ponentem in Christo duas personas propter duas naturas; docuit Christum quidem esse ex duabus naturis, non tamen subsistere in duabus. Nam per ipsam assumptionem, ex duabus factam esse conuersionem diuinitatis in carnem; quia dicitur Ioan. 1. vers. 14. *Verbum caro factum est*, quasi in carnem spissatum. Vnde vltimè inferebat diuinitatem Christi esse natam; passam, mortuam; & Christi carnem esse alterius rationis, quam nostra sit. Patet hoc ex epistola Leonis 97. cap. 1. vbi manifestè dicit Eutychetem negasse veritatem carnis humanæ; & Dominum nostrum esse vnus naturæ, tamquam Verbi deitas ipsa se in carnem animamque couerterit, & concipi, nasci, crescere, crucifigi, mori voluerit. Idem multi antea docuerunt, vt patet ex Ambrosio lib. de Dominicâ Incarnat. Sacramento cap. 6. qui contra disputat; & nominatim Apollinaris teste Augustino hæresis 55. qui dicebat aliquid diuinitatis in carnem conuersum.

Secundus error est: Ex Verbo & carne factam vnâ naturam, per conuersionem carnis in diuinitatem; idque vel in principio Incarnationis, vel in Resurrectione. Refert Tertull. lib. de carne Christi. Theodoretus dialogo, *Inconfusus*. Et in Synodo Nicæna 2. actione 6. tom. 5. eiusdem Synodi. Tribuitur hic error Eusebio Cæsariensi. Eundem tenuit Gaspar Swencfeldius, vt refert Staphylus lib. de concordia Lutherano. Et videntur modo tenere omnes *Vbiq̄* qui dicunt Christi carnem esse vbiq̄.

Contra hos errores Dico Primò: Post Incarnationem permanit in Christo integra natura diuina, & integra natura humana. Est de fide.

Probatur ex Scripturis; Quia post Incarnationem Christus erat verus Deus. Ioan. 5. vers. 18. *Æqualem se, faciebat Deo*. Ioan. 8. v. 58. *Antequam Abraham sciret, ego sum*. Ioan. 10. v. 30. *Ego & Pater vnus sumus* &c. Idem erat verus homo. Ioan. 8. v. 40. *Quæritis me interficere, hominem qui veritatem dixi vobis*. Et passim vocatur *Filius hominis*, id est, homo; tribuunturque ei proprietates veri hominis; vt nasci, mori, cõfuri, sitire, fatigari, tristiari, & similia: quæ si tantummodò in speciem facta sunt, tota Scriptura vel falsa est, vel incerta.

Probatur Secundò, Ioan. 3. vers. 13. Christus dicit: *Nemo ascendit in Cælum, nisi qui descendit de Cælo, filius hominis, qui est in Cælo*. Is qui loquitur, erat in domo Nicodemii; & filius hominis; & tamen dicit se esse in Cælo; atqui non secundum humanam naturam erat in cælo, nec descenderat è cælo; sed secundum diuinam. Nec secundum diuinam erat filius hominis, sed secundum humanam: ergo erat in illo vtraque natura.

Probatur Tertio, Ioan. 20. vers. 27. Cùm Dominus dixisset Thomæ: *Mitte manum tuam in latus meum* &c. Et Thomas illum vidisset, & tenuisset, exclamauit: vers. 28. *Dominus meus*, &

Deus meus: ergo erat in illo diuina natura quam confitebatur, & humana quam videbat & tangebat.

Quartò, Actorum 2. vers. 33. ait Petrus: *Dextera Dei exaltatus effudit donum hoc quod vos videtis & auditis*. Vbi, *Exaltari*, est nature humanæ; *Effundere Spiritum sanctum*, est nature diuinæ.

Quintò, Actor. 20. vers. 28. ait Paulus: *In quo posuit vos Spiritus sanctus regere Ecclesiã Dei, quam acquisiuit sanguine suo*: ergo ille Deus qui sanguinem fudit, habet duplicem naturam; diuinam à qua Deus, & humanam à qua sanguinem fudit.

Sextò, Ad Roman. 9. vers. 5. *Ex quibus (scilicet Patribus) est Christus secundum carnem, qui est Deus super omnia benedictus in secula*.

Septimò, Ad Philip. 2. vers. 6. *Qui cum in formã Dei esset, semetipsum exinaniuit formam serui accipientis*. Vbi Apostolus in Christo ponit duas formas: ergo sunt duæ naturæ.

Dico Secundò, hæc vnio nature diuinæ & humanæ, non fuit facta per conuersionem diuinitatis in carnem; aut carnis in diuinitatem. Est fide tenendum. Prior pars est contra Eutychetem & Apollinarem. Patet primò, ex Symbolo Athanasij recepto à totâ Ecclesiã; *Non conuersione diuinitatis in Carnem, sed assumptione humanitatis in Deum*. Secundò, Quia diuinitas est immutabilis: ergo non potuit in carnem conuerti. Antecedens patet Malachiæ 3. vers. 6. *Ego Dominus & non mutor*. Iacob. 1. vers. 17. *Apud quem non est transmutatio*. Et prioris ad Timoth. 1. vers. 17. *Regi seculorum, immortalis, inuisibilis &c*. Et ibid. cap. 6. vers. 16. *Qui solus habet immortalitatem*.

Vbi aduerte, quidquid Deo in Scripturis tribuitur, intelligendum esse secundum supremam excellentiam; vt docet Dionys. cap. 1. de diuinis Nominibus, & cap. 3. Mysticæ Theologiæ. Quare huiusmodi locis significatur Deum excellentissimè, & secundum omnem penitus modum esse immutabilem.

Alterâ pars Prob. Primò; Nam conuersio carnis in diuinitatem, non potest fieri sine ipsius diuinitatis mutatione; siue conuersio fiat per transmutationem, quomodo alimentum conuertitur in corpus animantis, & elementa in corpus mixtum; quod concedit etiam Caietanus: siue fiat per modum transsubstantiationis, quamuis id neget Caietanus, existimans terminum transsubstantiationis, non debere mutari. Sed

Probatur contra Caietanum: Nam id in quod aliud conuertitur, necesse est vt sit terminus intrinsecus illius mutationis; ac proinde necesse est, vt requirat aliquam nouam dependentiam sui esse, vel aliquem nouum essendi modum; vt patet in mysterio Eucharistiæ; vbi corpus Christi, & nouam dependentiam, & nouum essendi modum acquirit. Et ratio est, quia alioqui nullus esset terminus *Ad quem* intrinsecus illius transmutationis, vt in Tract. de Eucharistia ostendetur.

Probatur Secundò, Quia si caro conuertetur in diuinitatem, humana natura non remaneret in Christo, sed diuina dumtaxat: quidquid enim conuertitur in aliud, siue per transmutationem, siue per transsubstantiationem, desinit esse; vt patet in alimento, quod conuertitur in corpus animantis; & in pane, qui in corpus Christi: & ita Christus iam non esset homo: quod etsi fateatur Swencfeldius maxime post Ascensionem; tamen

Error Eutychetis.

Apollinaris.

Error Eusebii.

In Christo est integra natura diuina & humana.

Refellitur Eutycheus.

Refellitur Vbiq̄.

Refellitur Caiet.

Humana natura semper mansit integra in Christo.

tamen est manifestè contra Scripturam. Act. 7. Stephanus vidit Filium hominis stantem &c. & cap. 17. Statuit diem in quo indicabit orbem in Viro, id est, Christo homine.

Eadem veritas probari potest ex multis Concilijs, quæ docent in Christo mansisse integrè & impermixtè duas naturas; & propter unionem, numquam illarum distinctionem esse sublatam. Concilium Chalcedonenſe expreſſè congregatū est contra hanc hæresin: Cū in eo Actiōne 1. recitaretur confessio Eutychetis; & Dioscori duas naturas ante Incarnationem, vnam tantum posse fuisse; omnes succelamarunt vna voce, *Anathema qui ita sentiunt.* Actiōne 5. in definitione fidei sic dicunt: *Conſitemur in nouissimis diebus, filium Dei vnicū, in duabus naturis inconfuse, incommutabiliter, indiuise, inseparabiliter cognoscendum, nunquā sublata differentia naturarum propter unionē.* Idem postea in multis alijs definitum. Estque hoc ipsum, vnum ex illis; quæ interrogatur Episcopus consecrandus: *Credis filium Dei Christum ex duabus naturis & in duabus naturis?* vt patet ex Carthaginensi 14. cap. 1. Vide Theodoretum in dialogo *Impatibilis*, vbi plurima testimonia Patrum colligit. Sed

Obijciunt Primò, Ioannis 1. dicitur: *Verbum caro factum est.* Qui modus loquendi significat transmutationem, vel conuersionem in carnem: vt patet ex simili Ioan. 2. *Aqua vinum factum est.*

Respondeo, Locutiones sunt accommodandæ rebus; vnde non semper hæc locutio significat conuersionem: vt enim persona existens dicatur aliquid fieri, non est necesse ipsam à suâ naturâ desciscere, & in aliud mutari; sed sufficit vt aliquid sibi acquirat nouo modo. Sic *Verbum* dicitur *factum caro*, quia illâ assumpsit, & sibi atrinxit in unionem hypostasis: sicuti Christus dicitur *factus Pontifex*, ad Hebr. 7. *Et factus pro nobis maledictus*, ad Gal. 3. *Accepisse formam serui*, ad Philip. 2. *Apprehendisse semen Abrahæ*, ad Hebr. 2. Ita respondet Theodoretus dialogo *Inmutabilis*, & alij Patres.

Obijciunt Secundò, In Concilio Chalcedon. Actiōne 1. recitata epistolâ Cyrilli Alexandrini ad Ioannem Antiochenum, Eulatius Episcopus Boritenſis dixit Cyrillum scripsisse non esse in Christo duas naturas intelligendas; sed vnam incarnatam.

Respondeo, Illa verba non reperiuntur in Cyrillo; & quidam Patres in Concilio affirmabant esse Eutychetis. Dicit tamen potest ea quæ in epistolâ istâ habentur, exponenda esse in eo sensu, quo valent contra Nestorium, quo scripta sunt: scilicet non esse duas naturas per se subsistentes, sed substantialiter vnitas, vt ibidem dicitur. Aliæ locutiones, quæ in eadem Epistolâ habentur, difficultatem non habent: vt quod natura verbi dicitur *Incarnata*, sensus enim est, carni vnita. Quomodo & caro à Patribus dicitur *Deificata*; id est, diuinitati vnita.

DVBIVM II.

Virum ex carne humanâ & naturâ diuinâ, potuerit fieri vna natura integra per compositionem?

Notandum est, quosdam hereticos ita sensisse, quasi diuina natura suppleret locum

animæ rationalis. Refert hoc Epiph. hæresi 69. de Arianis, & August. hæresi 55. de Apollinari.

Respondeo; Fieri nequit, vt ex vnione Verbi & carnis, constituta fuerit vna natura per modum compositionis. Probatum; quia ostensum est, in Christo esse completam hominis & Dei naturam: atqui ex duabus naturis perfectis, non potest fieri vna; alioqui omnes possent in vnam conſlari, quod maxime locum habet in naturâ diuinâ, quæ omnibus modis est completa. Secundo, Si conſlaretur ex carne & Verbo vna natura, hoc ideo fieret, quod Verbum suppleret locum animæ rationalis, vt volebant Ariani & Apollinaris: atqui Verbum non potest esse forma corporis; aut edere functiones illas vitales, quas anima rationalis edit: ergo &c. Tertio, Quia natura resultans ex hac vnione, esset communicabilis pluribus, ac proinde possent esse plures Christi, vt colligit Damasc. lib. 3. cap. 3. de fide orthodoxa. Antecedens patet; tum quia id in omni aliâ naturâ ex materiâ & formâ conſlatâ videmus; tum quia si natura diuina potest tamquam forma communicari carni & materiæ corporali; multò magis poterit pluribus indiuiduis.

Dices Athanas. in Symbolo ait: *Sicut anima rationalis & caro, vnus est homo: ita Deus & homo vnus est Christus:* atqui ibi est vnum per compositionem: ergo & hæc.

Respondeo; Hanc similitudinem non esse spectandam quoad omnia: Nam anima & corpus sunt partes essentielles incompletæ, habentes partiales subsistentias. Diuina autem & humana natura sunt completæ, habentes existentias perfectas & totales: & natura diuina habet etiam completam subsistentiam, humana autem in Christo nullam nec totalem nec partialem. Valet autem in eo, quod vtraque vnio sit substantialis; & per vtramque fiat, vt duæ naturæ existant in vnâ personâ: sicut enim ex vnione animæ & corporis consequitur, vt duæ naturæ existant in vnâ personâ; ita ex vnione humanæ naturæ cum diuinâ fit, vt illæ duæ naturæ existant in vnâ personâ Verbi. Denique Sicut corpus vnitur animæ, vt fit eius organum coniunctum; ita humanitas Verbo. Vide D. Thom. l. 4. contra Gentes cap. 41. Et Caietan. tom. 3. Opusculor. tract. 1. oratione. 2.

ARTICVLVS II.

Virum vnio Verbi Incarnati facta sit in personâ?

Respondetur: Vnio Incarnationis est facta in personâ Verbi, ipso præbente suam subsistentiam naturæ humanæ. Sensus est, natura diuina & humana per incarnationem sunt vnite in Verbi personâ præbente vtrique subsistentiâ. Vbi Notandum est, tripliciter aliqua posse vniri. Primò; essentialiter, cum ex vnitis resultat vna essentia; sic vnuntur forma & materia, genus & differentia. Secundò; Accidentaliter, vt accidens cum subiecto. Tertio; Hypostaticè, vt natura cum suo supposito; vel cum ratione hypostaticâ, quæ suppositum constituit: hæc vocatur vnio in personâ, seu in supposito; vel meliùs vnio hypostatica. Vnio partium integralium non est ad propositum.

DVB.

Concil.
Chalced.
contra Eutychet.

Quid sit
Verbum
carnem
fieri.

Verbum nõ
est forma
corporis.

Explicatur
quomodo
Deus &
homo, sit
vnus
Christus;
etas & totales:
& natura diuina
habet etiam
completam
subsistentiam
& humana
autem in
Christo
nullam nec
totalem nec
partialem.
Valet autem
in eo, quod
vtraque vnio
sit substantialis;
& per
vtramque fiat,
vt duæ naturæ
existant in
vnâ personâ
Verbi.

D V B I V M.

Verum in Christo sit tantum una persona, & qualis? Quae est secunda controversia in hac materia.

10
Error Ebionis & Cherinthi.

Error Nestorij.

Theodoretus resistit.

Notandum est, temporibus Apostolorum, extitisse hac de re errorem Ebionis & Cherinthi, qui vt refert Irenaeus lib. 1. contra haereses cap. 25. docebant IESVM & Christum esse duas personas; & IESVM volebant esse purum hominem ex MARIA & IOSEPH procreatum: Christum autem esse Filium Dei, qui in Baptismo primùm descenderit in IESVM specie columbae, & se illi coniunxerit. Similem errorem postea Nestorius Patriarcha Constantinopolitanus defendendum suscepit, qui multos habuit sectatores ab eo Nestorianos appellatos. Cum Nestorio sensit aliquamdiu Theodoretus, & quidam alij; Theodoretus enim postea respuit & Nestorio anathema dixit in Concilio Chalcodon. Actione 8. & præclare confutauit lib. 4. hereticarum fabularum cap. de Nestorio. Quamvis pro illo antea scripsisset libellum contra duodecim anathematismos Cyrilli, qui libellus condemnatur in v. Synodo can. 12. Docebat autem Nestorius cum suis; Primò, aliam esse personam Filij Dei, aliam Filij Virginis. Filium Virginis, esse purum hominem, natum, passum, mortuum: vnde Virginem non esse dicendam Deiparam, sed Christiparam.

Secundò, Filium Dei progressu temporis esse vnitum Filio Virginis, non quidem hypostaticè, sed accidentariè: idque quadrupliciter. Primò per inhabitationem, quia Verbum habitat in Christo tamquam in suo templo, à quo nunquam recessit. Secundò, per affectum & vnionem amoris; ratione cuius, etsi sint duae personae, dicuntur tamen vnus Christus. Sicut maritus & vxor, licet sint duae personae, dicuntur tamen vna caro, vt explicat Theodorus Mopsuestenus, & habetur in v. Synodo cap. 12. Tertiò, per operationem, quia Verbum operabatur per Christum, tamquam per suum instrumentum. Quartò, per communicationem excellentiae; quia Verbum communicauit Christo suam dignitatem, voluitque illum dici Deum & adorari. Sicut imago colitur & appellatur nomine prototypi. Patent haec ex dogmatibus Nestorij apud Cyrillum tom. 4. in fine. Et ex libello Theodoretici contra 12. Anathemat. Cyrilli. Pro veritate

11
In Christo est vnica solium persona.

Ex Scriptura.

Dico Primò, In Christo Domino est tantum vnica Persona. Est de fide, definita in Concilio Ephesino contra hanc haeresim congregato. Et patet ex omnibus testimonijs quibus supra nu. 3. ostendimus eundem esse Deum & hominem contra Eutychem. Et præterea Probatur aliter; Primò, Quia in Scripturâ sacrâ de vno & eodem indiuiduo dicuntur ea, quae sunt Dei & hominis; Nam quaedam quae in vno loco dicuntur de Deo, in alio dicuntur & explicantur de IESV homine. Exod. 20. dicitur Deus eduxisse Israël ex Aegypto, at D. Iudas in sua Catholica v. 5. dicit fuisse hunc IESVM. Numeror. 21. Filij Israël murmurant contra Deum, Apostolus autem prioris ad Corinth. 10. respiciens ad hunc locum, dicit eos murmurasse contra Christum. Psal. 67.

Adscendit Deus in altum, captiuam duxit captiuitatem &c. Apostolus autem ad Ephes. 4. dicit hunc esse Christum. Isaie 6. vidit Isaías Dominum sedentem super solium excelsum & eleuatum &c. Ioannis autem 12. dicitur iste fuisse IESVS cuius gloriam vidit Isaías. Isaia 8. Deus dicitur futurus Iudaeis in sanctificationem, & in petram offensionis: atqui hic lapis offensionis & petra scandali est Christus, Luc. 2. Ad Rom. 9. 1. Petri 2.

Probatur Secundò, Ex pronomibus, Ego, Tu, Hic, Ille, Qui &c. per quae Scriptura aperte demonstrat, esse eundem numero, cui tribuuntur ea quae sunt Dei & hominis: nam haec pronomina supponunt pro supposito. Matth. 16. Quem dicunt homines esse filium hominis? id est, quem dicunt me esse? Respondet Petrus: Tu es Christus Filius Dei viui. quasi dicat: Tu qui es Filius hominis, es verè Filius Dei naturalis. Ioan. 3. vers. 13. Nemo ascendit in caelum nisi qui descendit de caelo, Filius hominis, & esse in caelo. Vbi idem dicitur esse Filius hominis, & esse in caelo, ac proinde Deus. Ioan. 8. Antequam Abraham fieret, ego sum, id est, Ego qui loquor, quem vos videtis. Et cap. 9. Tu credis in Filium Dei? Quis est Dominus vt credam in eum? Respondit IESVS: Et vidisti, & qui loquitur tecum, ipse est. Ad Rom. 1. De Filio suo, qui factus est ei ex semine David. Apoc. 1. vers. 8. Ego sum a & e, Principium & Finis. & vers. 18. Ego sum primus & nouissimus, & vnus & sui mortuus.

Ex pronomibus Deo & homini tribui solitis.

Probatur Tertiò, Ex alijs locis. Ioan. 1. Verbum Caro factum est. Quod non potest dici ratione inhabitationis, aut dilectionis, aut operationis: alioqui etiam Spiritus sanctus diceretur factus caro. Ioan. 20. Thomas dixit Domino quem videbat & tangebatur: Dominus meus, & Deus meus. Qui locus torfit Nestorianos; vnde Theodorus Mopsuestenus dicebat, hoc esse dictum per modum admirantis, vt refertur in Synodo. v. c. 12. Sed est contra omnium Patrum interpretationem, qui volunt Thomam hoc dixisse Christo: in Graeco enim habetur: Respondit ipsi, neque est vlla nota admirationis. Ad Rom. 8. dicit Apostolus, quod Deus proprium Filium tradidit pro nobis, non alium aliquem hominem. Ad Philip. 2. dicit quod IESVS in formâ Dei existens seipsum exinaniuerit formam serui accipiens, & mortem crucis subiens: ergo ipsemet, & non alius crucem subiit. Et prioris ad Cor. 2. dicitur Dominus gloria crucifixus.

Responsio Nestorianorum ad locum Ioan. 20.

ex D. Paulo

Denique S. Ioannes Epist. 1. totâ refellit hunc errorem. cap. 1. dicit se perspexisse, contraesse prima Verbum vitae, quod erat ab initio: ergo ille homo erat Verbum vitae. Cap. 2. vers. 22. Quis est mendax, nisi qui negat IESVM esse Christum? id est, Deum. cap. 3. dicit Deum animam suam pro nobis posuisse. cap. 4. Omnis Spiritus qui soluit IESVM, à Deo non est; id est, qui diuidit IESVM à Christo, vel hominem à Deo.

Ex epistola S. Ioannis.

Respondent Nestoriani, IESVM, esse Christum & Filium Dei; & vnum tantum; sed per coniunctionem inhabitationis, amoris, operationis, & participatæ dignitatis.

Sed contra. Primò, Nam eo modo Deus est vnitus alijs etiam sanctis. Primò, per inhabitationem tamquam suis templis. 1. Corinth. 3. Nescitis quia templum Dei estis, & Spiritus Dei habitat in vobis? Secundò, Per affectionem & amorem. 1. ad Corinth. 6. Qui adhaeret Domino, vnus spiritus est: sicut qui meretrici, vna caro. Tertiò, Per operationem;

Quo pacto Deus sit vnus cum omnibus sanctis.

rationem; Ad Rom. 15. vers. 18. Non enim audeo aliquid loqui eorum, quæ per me non effecit Christus. & 1. ad Corinth. 12. Hæc autem omnia operatur vnus & idem Spiritus; diuidens singulis prout vult: Quæ- rō, Per communicationem suæ dignitatis; Nam Sancti dicuntur *Dij*, & *Filij Dei* Psalm. 81. & ad Galatas 4. Certum est autem hominem illum qui dicitur Christus, longè aliter fuisse Deum, & Filium Dei: vt pater Ioan. 1. Ad Hebr. 1. & 2.

Secundò, Quia Cherinthus hæc omnia conce- debat de Christo; tamen Ioannes ait illum *soluere* I E S V M. Vide epistolam 10. Leonis ad Flauia- num: & Irenæum lib. 3. contra hæreses à cap. 18. vsque ad 22. vbi contra Cherinthum ostendit vnum & eundem esse filium Mariæ, & Dei Patris. Testimonia Patrū vide apud Cyrillum in Apo- logetico pro duodecim anathematismis; apud Bellarm. lib. 1. de Christo c. 10. & Greg. à Valètia.

Probatnr Secundò Ratione. Prima, Quando- cumque sunt duæ personæ, vel substantiæ inte- græ per se subsistentes; altera non potest dici de alterâ substantialiter seu substantiue; sed solum denominatiue seu adiectiue: sicut homo dicitur esse vestitus, non vestis aut vestimentum: atqui in hoc mylterio ea quæ sunt vnita, dicuntur sub- stantialiter de se vicissim; Nam homo, non tan- tum dicitur deificatus, sed etiam Deus: & con- trà, Deus non tantum dicitur humanatus, sed et- iam homo: ergo non sunt duæ personæ seu hypo- stases.

Secunda ratio, Duæ formæ quæ non dicuntur de se vicissim in abstracto, non possunt etiam di- ci in concreto, nisi conueniant in eandem hypo- stasim; vt patet etiam in formis accidentarijs al- bedine & dulcedine: atqui humanitas dicitur de diuinitate in concreto; & contrà: Nam Deus est homo, & homo est Deus: ergo debent conuenire in idem suppositum.

Tertia Ratio, Si Verbum non est substantiali- ter & hypostatice vnitum humanæ naturæ, sed tantum per inhabitationem, affectū amoris, ope- rationem, & communicationem dignitatis, vt ponunt Nestoriani: ergo Verbum non est magis incarnatū, quàm Pater vel Spiritus sanctus. Nam Pater & Spiritus sanctus etiam illis quatuor mo- dis sunt vniti humanæ naturæ in Christo.

Respondent Nestoriani, soli Verbo tribui In- carnationem, quia illa caro, singulariter repræ- sentabat Verbum Dei: Sicut Doctores Græci di- cunt olim Prophetis & Patribus apparuisse Ver- bum Dei, quia Angelus qui apparebat, & species per quam apparebat, representabat Verbum Dei.

Sed Contrà; Primò, Quia in istis antiquis ap- paritionibus Verbum specialiter dicitur repræsen- tatum, propter incarnationem realiter futuram in solo Verbo diuino: nunc verò cessat talis cau- sa; ac proinde non potest dici propria Verbo, ra- tione representationis.

Secundò, Quia incarnatio solum tribueretur Verbo quadam accommodatione; Sicut aduen- tus Spiritus sancti in specie columbæ vel ignis, appropriatur Spiritui sancto, cum tamè tota Tri- nitas ibi aduenerit: ergo similiter tota Trinitas esset Incarnata; quamuis soli Verbo appropria- retur.

Quarta Ratio, Quædo hic homo dicitur Deus: vel intelligitur de deitate participatâ; & hoc est contra veram Christi diuinitatem: vel intelli- gitur de verâ deitate; & tunc vlteriùs, vel Verbum est sumitur proprie; & sic habemus intentum: scilicet hunc hominem proprie esse verum Deum: Vel sumitur abusiue; vt sit idem quod repræ- sentat Deum: Et sic euertuntur omnia mylteria fidei & Scripturæ; eadem enim licentiâ, cum ipsum Verbum & Spiritus sanctus dicuntur Deus, poterit similiter exponi quòd representant Deum. Item, quilibet homo iustus, poterit dici verus Deus.

Denique si in Christo sint duæ personæ, nihil est singulare in hoc mylterio; quòd tamen inter om- nia mirabilia, testimonio Patrum & Scriptura- rum, est maximè mirabile.

Dico Secundò, Hæc persona quæ est in Chri- sto, est persona increata. Patet ex testimonijs al- latis pro primâ propositione. Et probatur ratio- nibus proprijs.

Prima, Si illa persona est creata, non posset dici *Verbum Dei*, *Filius Dei*: nam vna persona non potest dici de alterâ, etiam si existant in eadem naturâ: vt patet in Trinitate.

Secunda, Quia persona creata non potest ter- minare existentiam naturæ increatæ.

Dices, Persona increata potest terminare & su- stentare existentiam naturæ creatæ: ergo etiam contrà.

Respondeo Negando Consequentiam: Quia terminare, est ex perfectione; & nullam includit imperfectionem in terminante: terminari verò per rem distinctam, supponit imperfectionem, & quandam incompletionem in naturâ quæ termi- natur, dependentiamque à suo termino. Quæ omnia repugnant naturæ increatæ: ergo non po- test terminari ab alienâ personâ.

Tertia, Quia natura diuina non potest separari à suâ propriâ personalitate, sicut natura creata à suâ.

Quarta, Quia persona creata fortassis non po- test terminare aliam naturam, quàm propriam; de quo infra.

Sed obijciunt Nestoriani: humana natura est Templum Verbi. Ioan. 2. vers. 19. *Soluite templum hoc*. Item, *Habitus* seu vestimentum. Ad Philip. 2. vers. 7. *Habitu inuentus vt homo*. Ergo hæc vnio fuit tantum accidentalis; scilicet per inhabitationem, & representationem. Ita Theodoretus contra secundum anathematif. Cyrilli.

Confirmatur, Quia Patres explicant hoc my- steriū per vniones accidentarias; vt ignis & ferri; agentis & instrumenti; rami insititij & trunci. Denique duorum accidentium in vno subiecto.

Respondeo: Rectè humanitas dicitur Tem- plum Verbi, licet illi sit substantialiter vnita: nam etiam corpus nostrum, quod essentialiter & sub- stantialiter nobis vnitum est, vocatur domus no- stra; Iob. 4. vers. 19. *Quanto magis qui domos habi- tant luteas?* & c. id est, homines. 2. ad Corinth. 5. v. 1. *Si terrestris domus nostra huius habitationis dis- soluatur* & c. 2. Petri 1. vers. 14. *Velox est depositio tabernaculi mei*. 2. ad Corinth. 5. v. 4. *Qui sumus in hoc tabernaculo, ingemiscimus grauati*.

Ad alterum locum: *Habitus*, ibi non est idem quod vestimentum; sed figura & conditio exte- rior; hoc enim *σχημα* significat: quasi dicat, secundum id quod exteriùs cernebatur, erat ho- mo; quamuis iuxta naturam inuisibilem interiùs latentem, esset Deus. Quidam tamen Latini per *Habitus*

12
Probatnr
ex ratione.

13
Quomodo
Verbum di-
catur in-
carnatum
sente Ne-
storijs.

Refellitnr.

14

15
Personæ
Christi est
increata.

Terminari,
dicit im-
perfectio-
nem.

16
Obiect.
Nestorij de
Templo &
Habitu.

Quomodo
Humanitas
sit
Templum
Verbi.

Quomodo
Habitus
Verbi.

Habitum intelligunt indumentum: sed hoc iuxta eam metaphoram intelligendum; quâ natura humana dicitur *Templum, Domus, Tabernaculum Verbi.*

Similitudines autem illæ quas Patres adferunt, non exæquant rei veritatem; sed ex parte tantummodò eam explicant.

Obijciunt Secundò, Christus fuit à Patre defertus; vt patet Psalm. 21. vers. 2. & Marth. 27. vers. 46. Atqui filius Dei non potest à Patre deferri: ergo &c. Ita Theodoretus in 4. Anathematismo.

Respondeo; Filius Dei poterat deferri non secundum formam Dei, sed secundum formam ferri quam acceperat, dum à Patre non fuit protectus, & nullâ consolatione refectus.

Obijciunt Tertiò, Verbum assumpsit hominem: ergo personam. Patet consequentia, quia nihil potest esse homo existens in rerum naturâ, quin sit persona. Antecedens probatur, quia hoc sepe asserit Augustinus, vt libro de agone Christiano, cap. 11. & alibi. Et in Hymno: *Tu ad liberandum suscepturus hominem, non horruisti Virginis uterum.*

Confirmatur Primò, Quia quod non est assumptum, non est curatum; vt Damasc. ait lib. 3. de fide cap. 6. ergo si persona hominis non est assumpta, non est curata.

Confirmatur Secundò, Quia Christus dicitur *Homo Deifer* à Basilio in Psalm. 59. Et, *Homo dominicus* ab August. lib. 83. qq. qu. 36.

Respondeo, Quidam non improbant illum modum loquendi: *Verbum assumpsit hominem*: vt Scotus, Bonauentura, imò Ludouicus Viues in lib. 9. de Ciuitate cap. 17. ridet Theologos cum improbant: Verùm alij passim non probant propter Nestorianos: sed sibi inueniatur, piè est explicandus; nempe, vt homo, non rem assumptam, sed terminum assumptionis denotet, hoc sensu: *Assumpsit hominem*; id est, naturam humanam, vt esset homo: Sicuti si dicas, Rex assumpsit feruum, id est, conditionem ferulem. Vel ita intelligendus est ille loquendi modus, vt homo accipiat pro naturâ humanâ; ad designandum integram naturam humanam esse assumptam.

Ad Primam Confirmationem: Damascenus tantum vult dicere, nihil ad rationem humanâ naturæ pertinens, esse relictum; quia alioqui non esset curatum; vt, si Verbum non assumpsisset verum corpus, vel veram animam rationalem, aut mentem humanam. Modus autem subsistendi humanæ naturæ proprius non pertinet ad integritatem naturæ.

Ad Secundam Confirmationem: Basilius non dicit Christum esse *hominem deiferum*, sed *carne esse deiferam*: quomodo etiam posset dici *Animiferæ*. Nec mirum, cum dicatur *Templum, Domus, Tabernaculum Dei*: nam in ea habitat diuinitatis plenitudo corporaliter, id est, tamquam in proprio corpore substantialiter vnito. Locutio autem illa: *Christus est homo dominicus*, reprehenditur à D. Thoma infra quæst. 16. art. 3. Et retractatur ab August. lib. 1. retract. cap. 29. nam erat Dominus per essentiam.

Obijciunt Quartò, In Deo natura & persona non differunt: ergo si est facta vnio in personâ, etiam in natura: qui est error Eurychetis.

Respondeo, Inter naturam diuinam & personam, est quædam differentia virtualis seu emittens; quæ sufficit vt vnio dicatur facta in personâ, non in naturâ: Sicut sufficit vt persona generet, non naturâ; vt persona sit incommunicabilis, non natura.

ARTICVLVS III.

Utrum vnio Verbi facta sit in hypostasi?

Sensus est: Utrum in mysterio Incarnationis, natura humana vnita sit diuinitati in eadem hypostasi.

Conclusio est affirmatiua. Et de fide, definita expressè in Synodo V. actione 4. can. 5. & in Synodo III. canone 3. & 4. Vide Diuum Thomam.

Notandum est hanc Conclusionem non differre à Conclusionem Articuli secundi, nisi verbis: Nam idem est hypostasis & persona; tantummodò nomen hypostasis est generalius; nam significat omne suppositum substantiæ, siue sit rationale siue irrationale: persona autem significat suppositum naturæ rationalis; quale est diuinum, angelicum, & humanum. Vnde ex parte substantiæ nulla est differentia inter personam & hypostasim; sed solum ex parte naturæ rationalis vel irrationalis. Cum ergo in Christo vtrique natura sit rationalis seu intelligens, si in ipso essent duæ hypostases, essent duæ personæ; essent enim duo supposita naturæ rationalis. Posuit tamen Diuus Thomas hunc Articulum propter quosdam, qui vel ignorantia significationis istarum vocum, vel certè declinandæ inuidiæ hæreses Nestorianæ, negabant quidem in Christo esse duas personas: tamen affirmabant esse duas hypostases; & ita sub alijs verbis hæresim eandem introducebant. Circa hunc Articulum occurrunt duo dubia.

DVBIVM I.

Quidnam hypostasis seu persona superaddat naturæ?

Omnia varijs opinionibus, quas recenset Caietanus quæst. 4. art. 2. duæ sunt præcipuæ. Prior est, Hypostasim, seu suppositum, seu personam, nihil reale addere super naturam indiuiduam; sed solum duplicem negationem: nempe, non esse actu in alio, nec ad id aptum esse; scilicet aptitudine naturali: quæ duplex negatio sequitur intrinsicam perfectionem existentiæ, quam habet natura substantialis indiuidua; sequitur, inquam, nisi diuinitus præueniatur. Hanc sententiam tenet Scotus in 3. dist. 1. quæst. 1. artic. 3. & Gabriel distinct. 4. quæst. 1. in principio, quamuis ponat quadruplicem negationem includi in personâ. Ab eadem sententia, in re non differt Durandus in 1. dist. 34. quæst. 1. & Henricus Quodlib. 4. quæst. 3. Ad eandem videtur omnino accedere Alexander Alensis parte 3. quæst. 4. memb. 6. & quæst. 6. memb. 3. & Bonauentura in 3. dist. 5. art. 2. quæst. 2.

Sed

17
2. Obiect. quod Christus fuerit à Patre defertus.

18
3. Quod assumpsit hominem.

Explicatur

Quomodo differens hypostasis & persona.

Duplex negatio Scoti.

Improbabilis.

Sed plerisque hac tempestate hæc sententia videtur improbabilis. Primò, Quia si ratio personæ completur in negatione, non poterimus in Trinitate concipere tres positivas personalitates. Secundò, Non poterit suppleri per positivam personalitatem Verbi: quomodo enim negatio supplebitur per positivum quid? Tertio, Concilia ex eo quod humanitas sit assumpta ad alienam personam, concludunt ipsam carere propria personalitate: ergo caret aliquo positivo; alioqui nihil aliud dicerent, quam naturam assumptam non mansisse inassumptam; quod est ridiculum. Quarto, Ratio personæ pertinet ad complementum substantiæ: ergo non potest consistere in solis negationibus. Antecedens Probat, Quia si non pertineret ad substantiæ complementum, humanitas Christi esset substantia omni ex parte completa; ac proinde non posset uniri Verbo, nisi accidentaliter, quod omnino dici non potest.

22
Hypostasis superaddita naturæ proprietatem quandam positivam.

Altera sententia est: Rationem hypostaticam addere naturæ proprietatem quandam positivam & realem, distinctam ab illa, non tamen tamquam rem à re: sed tamquam modum à re. Est communior sententia Doctorum hoc tempore. Eandem in re tenet Caietan. quæst. 4. art. 2. quamvis dicat distingui realiter à naturâ; sed intelligit, non tantum ratione: fallitur tamen, dum putat hunc modum esse priorem ipsâ existentia, tamquam necessariam dispositionem ipsius naturæ, ut sit apta existere.

23
Quatuor consideranda in suppositio creato.

Pro cuius intelligentiâ, Notandum est in omni supposito creato quatuor considerari posse: Primò, Natura specifica, quæ secundum se, est communis omnibus individuis. Secundò, Differentia individualis, quæ naturæ accedens constituit hoc individuum; v. g. hanc naturam humanam. Tertio, Existentia, quæ concipitur veluti modus naturæ individua, per quem ipsa est extra causas suas, & entitas actualis; nulla enim natura est capax existentia, nisi contracta ad esse singulare. Quarto, Considerari potest modus quidam illius existentia, ratione cuius natura existat per se, vel in alio. His positis,

24
Ratio hypostatica est modus existendi per se.

Existentia præcisè considerata, est indifferens ad esse per se, vel in alio.

Dico, Hunc modum existendi per se, esse rationem hypostaticam. Primò, Quia ultimo complet existentiâ, facitque ut res per se existat, nulli alteri adhærens. Secundò, Quia existentia huius humanæ naturæ præcisè considerata, non includit in suâ ratione formali esse actu per se, aut esse in alio; sed ad utrumque quodammodo est indifferens: Sicut existentia accidentis præcisè considerata, non includit in ratione suâ formali esse actu in alio, vel esse per se; sed solum, esse extra suas causas: ergo hæc existentia potest utroque modo modificari. Atqui esse in alio, addit ipsi modum quemdam realem; cur non etiam esse per se addat illi modum realem? id est, ita esse, ut ei repugnet esse in alio: quod proprium est hypostasis seu suppositi.

Declinatorum exemplis. 1. Accidentium Eucharistiæ.

Tertio probatur & explicatur exemplis, quæ rem hanc nonnihil elucidare poterunt.

Primò, Exemplo accidentium in Sanctissimâ Eucharistiâ: Sicut enim accidentia in Eucharistiâ; cum existunt sine subiecto, habent quidem eandem existentiam quam habebant cum essent in subiecto, non tamen habent eundem existendi modum: quia cum sunt in subiecto, existunt

in alio, in quo recumbunt, & à quo terminatur eorum existentia: cum autem existunt sine subiecto, habent alium existendi modum. Pari ratione, humana natura in Christo, & in nobis, habet diuersum existendi modum, licet existentiam omnino similem: in Christo enim humana natura existit in alio, nempe in personâ Verbi, à qua eius existentia terminatur; ideoque non constituit propriam personam humanam, cum suâ personalitate careat, nempe *illo modo subsistendi in se*: In nobis autem, non existit in alio, sed in seipsâ, terminans ipsa suam existentiam: unde habet alium modum, qui est, *suam existentiam terminare*, cum quo modo ipsa natura constituit personam humanam.

Secundò, Exemplo aliarum substantiarum. ^{2. Gutta aquæ separata. Ex deum constantia.} Nam gutta aquæ, dum suo termino clauditur, suam habet hypostasim; dum alteri adhærescit amisso suo termino, amittit hypostasim: atqui, hic terminus est quid reale; Nempè modus quidam materiæ & formæ, quo intra tales fines continetur, nec alteri potest adglutinari.

Tertio, Similes terminos inveniuntur in quantitate & in qualitatibus, quatenus intenduntur & extenduntur. ^{3. Quantitatis & qualitatis.}

Itaque personalitas, seu ratio hypostatica, nihil aliud addit naturæ actuali in creaturis, quam *modum illum existendi in se*, secundum quem, res dicitur esse in se, & non in alio. ²⁵

Porro hic modus est duplex; scilicet exterior quo substantia ita exterius terminatur, ut nulli alteri adhærescat tamquam pars integralis: & interior, quo substantia ita terminatur ut non adhærescat alteri sicut forma, aut sicut natura simul penetratiuè coexistens cum altero. ^{Dupliciter res existit in se.}

Dices; Illud, *per se*, non videtur ipsi existentia humanitatis aliquem modum superaddere; nam illa existentia, in sua ratione formali includit esse per se, cum sit esse substantia, quæ est res per se existens. Et confirmatur, quia accidentia in Eucharistiâ existunt per se, tamen verius est illis non accedere vllum nouum modum positivum, quo per se existant: ergo neque hæc talis modus fingi debet. ²⁶

Respondeo; *Esse per se*, quod est de ratione substantia, est idem, quod esse ita perfectum, ut non possit esse in alio, ut in subiecto: non tamen est de ratione eius, ut ita sit completum, ut nulli alteri possit adhærescere: siue, ut omnibus modis esse ipsius *per se terminetur*: alioqui genera & species substantiarum, non essent substantia, cum terminentur differentiâ individua: Item partes non essent substantia, quia adhærescunt alteri. Dicitur etiam potest, sicut existentia accidentis, non includit in suâ ratione, ut actu insit alteri; sed ut naturaliter apta sit, postuletque inesse: ita existentia substantia non includit ut actu *per se sit*, sed ut apta sit, postuletque natura sua esse per se.

Ad Confirmationem, Multi non sine ratione accidentibus extra subiectum positivum alium existendi modum tribuunt; unde ex opposito non rectè arguitur. An verò accidentia hæc extra subiectum, positivum alium existendi modum habeant, nos alibi dicemus. ²⁷

Dices Secundò, Si talis modus requiritur ad substantiam: ergo substantia non subsistit per se, sed per modum illum necessarium.

Respondeo,

Inest mo-
dus ille na-
turaliter
subsistentia.

Respondeo; Ille modus naturaliter imbitur in ipsa substantia actuali, tamquam intrinsecus terminus: Sicut superficies est in corpore; & omnes termini in rebus, quas intrinsecè terminant: & ideo substantia dicitur per se & non in alio terminari & subsistere. Potest etiam aliter responderi, vt num. præcedenti insinuauimus.

28
Vt & na-
tura ipsius
hypostasis.

Ex dictis patet Primò; Quàm sit probabile rationem hypostaticam esse modum positium essentiae actualis; cum variè modificetur per esse in se, & esse in alio. Secundò patet, Personam seu hypostaticam nihil addere supra naturam indiuiduam, nisi illum modum per se. Tertiò patet, Quomodo personalitas sit complementum substantiale ipsius naturæ; tunc enim in ratione substantiae est completa, quando per se terminatur. Quartò, Hunc modum non esse accidens, nec partem substantiae vel naturæ rei; sed complementum sui terminum naturæ, qui ad genus substantiae pertinet: Sicut terminus quantitatis ad quantitatem; modus inexistendi accidentis, ad genus illius accidentis. Vnde compositio istius modi cum naturâ, non est compositio accidentaria, sed substantialis; quia est compositio naturæ cum suo intrinsecò modo substantiali.

DVBIVM II.

Vtrum unio Incarnationis facta fuerit per modum unionis naturæ cum ratione hypostaticâ seu Subsistentiâ?

29
Natura
humana
immediatè
vnita est
subsisten-
tiæ Verbi.

Respondeo & Dico Primò, Vnione Incarnationis per se primò & immediatè copulata est natura humana, cum ipsa Subsistentiâ seu ratione hypostaticâ Verbi diuini: vnde semotis imperfectionibus, hæc unio facta est in modû vnionis naturæ cum suâ ratione hypostaticâ. Patet ex dictis. Ideò enim hæc unio dicitur personalis, hypostatica &c. quia est tamquam naturæ & Subsistentiæ, seu personæ. Item dicitur esse facta in personâ, in Subsistentiâ Verbi Dei; quia natura humana est in eadem personâ, in quâ natura diuina; & eandem accepit Subsistentiam quam habet natura diuina. Secundò, Quia humanitas Christi caruit propriâ personâ creatâ, & tamen non manit impersonata & avuòçatos, vt ait Damasc. lib. 3. cap. 9. ergo fuit personata à Verbo, illique tamquam rationi hypostaticæ vnita. Tertiò, Patet à sufficienti enumeratione, nam omnes alij modi vnionis substantialis fuerunt exclusi: non enim fuit conuersio vnus naturæ in alteram, nec unio per modum partium essentialium, neque etiam per modum partium integralium, vt per se constat: ergo, vt naturæ & suppositi.

Dices, Cur non vt existentiae cum essentia?

Respondeo, Quia inter hæc non est propriè unio; nam essentia considerata vt distinguitur cõtra existentiam, non est quiddam in naturâ rerum existentium, sed solum quid potentiale existens in potentia obiectiua, quia est intelligibile & operabile, vnde non potest vniri alteri tamquam rei distinctæ. Deinde, quia humana natura in Christo habet propriam suam existentiam creatam, quâ est natura actualis extra suas causas, siue extra nihil, & terminus creationis: ergo implicat contradictionem, vt existentia increata ei lic vnatur, vt per illam formaliter existat. Sed plura hac de re infra quaest. 17.

Dico Secundò, Ex hac immediatâ coniunctione Subsistentiæ diuinæ cum naturâ humanâ, factum est vt etiâ duæ naturæ substantialiter manserint vnitæ in eadem Subsistentiâ seu personâ Verbi. Patet ex dictis; Nam humana natura fuit vnita Subsistentiæ diuinæ, ita vt hæc fuerit facta eius Subsistentia: natura autem diuina huic Subsistentiæ antea inseparabiliter erat coniuncta: ergo duæ naturæ sunt vnitæ in eadem Subsistentiâ, & eadem Subsistentia est Subsistentia duarum naturarum. Ex quo vltimè sequitur: etiam in Christo sit tantum vna persona, tamen hæc est instar duarum, quatenus duarum naturarum existentiam terminat.

30
Natura di-
uina &
humana
vnitæ sunt
in vna
subsisten-
tia.

Sed contrâ hoc mysterium obijciuntur tria genera Argumentorum. Primum sumitur ex parte Verbi. Secundum ex parte naturæ: Tertium ex parte compositi. Ex parte Verbi

31

Obijcitur Primò, Si Verbum tribuit humanæ naturæ suam Subsistentiam: ergo Subsistentia Verbi est forma seu affectio humanitatis.

Obiectio-
nes ex par-
te Verbi
1. Quod
subsisten-
tia Verbi,
esset forma
humanita-
tis.

Patet Consequentia, Quia subsistere dicitur à Subsistentiâ, sicuti scire à scientiâ: atqui homo dicitur scire à scientiâ tamquam à formâ quadâ: ergo similiter à Subsistentiâ dicitur subsistere, tamquâ à formâ quadam humanæ naturæ. Confirmatur; quia subsistere humanæ naturæ pendet à Subsistentiâ Verbi: ergo secundum aliquod genus causæ: atqui non tamquam à causâ efficiente; quia causalitas effectiua est communis toti Trinitati: nec tamquam à causâ finali, vel materiali, vt patet per se: ergo tamquam à causâ formali.

Respondeo Negando Consequentiam: Subsistentia enim etiam naturalis non est propriè forma, vt fusè ostendit Scotus in 3. dist. 1. quaest. 1. sed est vltimus terminus & naturæ modus. Patet, quia materia nuda habet suam partialem Subsistentiam qua terminatur & in se exilit, tamen nõ habet aliquam formam. Similiter anima separata & Angelus habent suam Subsistentiam, non tamen habent aliquam formam substantialem qua informantur. Vnde compositio ex naturâ & Subsistentiâ, est alterius rationis quam compositio materiæ & formæ.

Refellitur

Ad Probationem Conseq. Resp. Etsi in modo significandi similiter dicatur subsistere à Subsistentiâ, atque scire à scientiâ; in re tamen non est idem genus causandi. Nam etiam homo similiter dicitur à materiâ materialis, vti ab animâ dicitur rationalis; non tamen secundum idem causæ genus. Pari modo accidentia dicuntur subsistere per Subsistentiam subiecti; tamen hæc non est illorum forma vel materia.

Vnde ad Confirmationem Argumenti, Dico non omnem dependentiam pertinere ad aliquod genus causæ: Nam relatio pendet etiam à termino; non tamen secundum aliquod genus causæ propriè loquendo: refertur tamen ad illud genus causæ, cum quo maiorem habet affinitatem: & ita hæc dependentia humanitatis à Verbo, reducit ad causam formalem; dicitur enim humanitas subsistere Subsistentiâ Verbi, tamquam à causâ quasi formali.

Dependen-
tia huma-
nitatis à
Verbo, im-
propriè re-
ducitur ad
causam
formalem.

Obijcitur Secundò: Si humanitas subsisteret in Verbo, afficeret Verbum & quasi informaret: Nam natura est forma suppositi: atqui hoc reputat perfectio à Verbi diuini.

32
2. Obiectio:
quod hu-
manitas
afficeret
Verbum.

Cc ij Respondeo;

repugnat inclinationi naturali. Deinde hæc unio continet eminenter omnem perfectionem substantiæ humanæ: unde non tam est contraria appetitui naturali, quam consentanea; quia magis perficit naturam, quam propria substantia: quare Christi humanitas non propriè inclinatur ad substantiam creatam, cum meliori modo sit completa per increatum. Sicut appetitus rectè ordinatus non appetit bona inferiora sibi commensa, quando illa possidet in bonis melioribus; maxime si illa meliora non possint cum inferioribus consistere.

Obijcitur Quartò, Illa substantia humanæ naturæ vel est accidens; & sic non potest suppleri per aliquid increatum: vel est substantia pertinet ad integritatem hominis; & ita Christus non erit integer & perfectus homo.

Respondet; Illam substantiam neque esse accidens propriè, neque substantiam, sed terminum & complementum substantiæ, ad genus substantiæ reductivè pertinet. Christus tamen propriè & completè est homo; quia hæc denominatio hominis, sumitur à naturâ, quæ in Christo est integerrima, & completa in ratione naturæ; licet non in ratione substantiæ.

Tertium genus argumentorum sumitur ex toto composito.

Obijcitur Primò, Videtur impossibile ut res tam infinitè distans, tam perfectè coalescant, ut resulter quiddam per se unum.

Respondet; Si corpus & spiritus, qui tantum inter se distant, possint naturaliter uniri, ita ut etiam in unam naturam coalescant, cur virtute infinitè, ea quæ etiam infinitè distant, non poterunt coniungi, non quidem in unam naturam, sed in unam personam; præsettum cum idonea proportio non defit; omnis enim creatura est imago vel vestigium diuinitatis, ab eâ promanans, & per eam assidue consistens, per intimam suppedationem ipsius esse.

Obijcitur Secundò, Ea quæ aliquid unum per se constituunt, debent esse eiusdem generis; alioqui daretur aliquid, quod neque esset creatum, neque increatum; atqui hæc extrema, scilicet Verbum & humana natura, nõ sunt eiusdem generis: ergo &c.

Respondet; Non est necesse ut extrema quæ uniantur sint eiusdem generis; ut patet in corpore & spiritu: nisi genus sumamus latè, ut comprehendat etiam rationem analogam. Quomodo etiam homo & Deus sunt eiusdem generis; quia sunt substantiæ. Vtrum autem illud compositum sit creatum, an increatum, dicitur Art. 7.

ARTICVLVS IV.

Vtrum persona vel hypostasis Christi, post Incarnationem sit coposita?

Respondet D. Thomas duabus Conclusionibus. Prior est: Persona Christi secundum id quod est in se, omninò est simplex. Altera: Persona Christi considerata secundum rationem personæ seu hypostasis, ad quam pertinet subsistere in aliquâ naturâ, est composita. Ratio est, quia licet ibi sit unum subsistens, tamen est alia & alia subsistendi ratio. Vbi

Notandum est, Christi personam secundum se considerari, quando spectatur tantum, secundum ea quæ sunt ipsi naturalia: & sic considerata, est simplex; quia reperitur in illâ tantummodo natura diuina, & personalitas diuina, quæ nullam faciunt compositionem. Consideratur autem ut hypostasis seu persona, quando spectatur ut subsistens in aliqua natura, siue propria, siue alienâ; & sic est composita: nempe, si natura illa sit distincta.

Dicit autem in Christo esse duas rationes subsistendi; vel quia substantia Verbi subit rationem & vicem duarum substantiarum, dum duas naturas terminat: vel quia in Christo sunt duæ naturæ; quas ipse vocat duas rationes subsistendi: quia altera natura, est ratio cur subsistat perfectus Deus; altera, cur subsistat perfectus homo. Quamquam satis improprie dicatur in Christo esse duas rationes subsistendi: propriè enim tantum est vnica substantia, & subsistendi ratio; quamuis sint duæ naturæ, in quibus ipse subsistit. Sed est

D V B I V M.

An hæc unio fuerit vera compositio: & idcirco terminus resultans per hanc unionem, sit persona composita?

Multi DD. utramque simpliciter negant. Ita D. Bonaventura in 3. d. 6. a. 1. q. 2. Scotus ibidem q. 3. Durand. ibidem eadem qua st. & alij quidam. Ratio est, quia compositio includit imperfectionem in utroque componentium.

Contrarium docet hic D. Thom. Pro quo Dico Primò, Unio Incarnationis fuit vera & propriè dicta compositio ex substantia Verbi, & humanâ naturâ; ex quibus, hic homo Christus, qui est terminus huius compositionis, existit propriè compositus.

Probatur Primò, Ex Concilijs: Nam in V. Synodo c. 4. dicitur: Sancta Ecclesia unioem Verbi humana ad carnem secundum compositionem fatetur. Can. 7. Christus habet duas naturas, ex quibus est compositus. In Synodo VI. Actione 4. sub finem: Constatum est, & Christum ex duabus naturis compositum. Item Actione 11. in epistola Sephronij idem dicitur. Idem habetur in Concil. Rom. sub Martino I. Can. 8. Incarnationem secundum compositionem factam esse. Quo modo loquendi libenter utebantur Concilia propter hæresim Eutychemis, ut significaretur utramque naturam saluam mansisse in illâ coalitione.

Probatur Secundò, Ex Patribus: Dionysius c. 1. de diuinis nominibus: Supra modum, inquit, benignam (scilicet celebramus) diuinitatè: quia in unâ personarum suarum, infirma nostra integrè verisimèque suscepit, ad se ipsam reuocans & adstringens humanitatem nostram; ex quâ ineffabiliter compositus est simplex IESVS, eternusque &c. Damasc. lib. 3. de fide c. 3. Substantialem dicimus unionem, quod duæ naturæ sint vnite in unam compositam Filij Dei hypostasim. cap. 4. Vnam hypostasin agnosceamus ex utraque natura compositam. Similia habet cap. 6. & 7.

Addo multos Patres ut nomine Mixtionis. Nazianzenus serm. de Paschate, Incarnationem vocat Mixturam. Tertull. lib. de carne Christi, dicit in Christo esse hominem mixtum Deo. Augustinus epist. 3. In illâ personâ, nempe puri hominis, Mixtura est corporis & animæ; in hac personâ, mixtura est Dei &

38
4. Obiect. quod Christus non esset perfectus homo.

Negatur.

39
Obiectio- nes ex parte copositi. 1. A distantia extremorum.

Refellitur.

40
2. Quod extrema debeant esse eiusdem generis.

Refellitur.

41

42
Quomodo in Christo sint duæ rationes subsistendi.

43
Quidam negant.

44
Christus est verè compositus, ex substantia Verbi & humana natura.

1. Ex Concilio.

45
2. Ex Patribus.

Dicitur Mixtus.

Dei & hominis. Ergo persona hominis, mixtura est corporis & anime; persona autem Christi, mixtura est Dei & hominis. Cùm enim Verbum Dei permixtum est anime habenti corpus, simul & animam suscepit & corpus. Quibus locis, nomine mixtionis, intelligunt compositionem; quamvis hic modus loquendi videatur duriusculus.

46
3. Ex rati-
one.

Probatur Tertiò Ratione: Christus homo est propriè vnum suppositum, & vna persona humana: atqui non est simplex suppositum; nam constat ex rebus distinctissimis, subsistentiâ diuinâ & naturâ humanâ: ergo est compositum.

Patet Consequentia; Tùm quia inter hæc, non est medium; tùm quia cõpositum nihil est aliud, quàm vnum quiddam ex multis inter se vnitis constans; & cõpositio, est diuersorum vnio, ita vt ex illis vnum existat, in quo alterum sit instar actus, vt hoc loco Verbum; alterum veluti potentia, vt humana natura: hæc enim per se necessaria sunt ad rationem compositionis. Aliq̃ autem imperfectiones, v.g. vt vtrumque sit incompletum, vt alterum informet alterum, non sunt de ratione compositionis.

47
Est etiam
compositus
ex duabus
naturis.

Dico Secundò, Per hanc vnionem subsistentiæ Verbi cum humanâ naturâ, etiã effectum est, vt Christus sit compositus ex duabus naturis; & vt duæ naturæ componant vnum subsistentem in vtrâque. Sequitur hoc manifestè ex priorè: & de hac compositione magis expressè loquuntur Cõcilia & Patres, quàm de alterâ: quamvis cõpositio ex duabus naturis pendeat & sequatur ex compositione subsistentiæ & humanitatis.

Vbi aduerte, in Christo esse duplicem compositionem: Prima, immediata & principalis, est subsistentiæ Verbi cum naturâ humanâ, quæ est instar vnionis personalitatis cum naturâ: & hæc primò & immediatè facta est per Incarnationem. Secunda, quæ est naturæ humanæ cùm diuinâ, quæ saltem ratione distincta est à priorè, & ex eâ sequitur.

Probatur propositio. Christus, vt subsistens in duplici naturâ, est quid compositum; & illius compositionis extrema sunt illæ naturæ, quæ inter se vniantur: ergo componunt aliquid vnum.

48
Cur potius
in Christo
sit compo-
sitiõ, quàm
in Trini-
tate.

Dices, Diuinæ personæ quamvis inter se distinguantur, & vniantur in naturâ diuinâ, non tamen componunt quid vnum: ergo etiã si hæc duæ naturæ distinguantur & vniantur in subsistentiâ Verbi, non tamen ideò component quid vnum.

Respondeo Negando Consequentiam; Quia personæ diuinæ vniantur in naturâ, non per compositionem ipsarum cum naturâ, vel inter se; sed per omnimodam identitatem & indistinctionem. Et quia inter se non aliter vniantur, sed potius opponuntur; ideò nulla est ibi cõpositio: hic verò est diuinitas non sit coniuncta Verbo per compositionem, tamen humanitas vnitur Verbo per compositionem, & consequenter diuinitati: ita vt ex vtrâque naturâ sic vnità, non resultat nisi vna persona; quæ tamè virtute est instar duarum: quatenus enim subsistit in naturâ diuinâ, est persona diuina: quatenus autem subsistit in natura humana eius existentiam terminans, est persona humana. Vnica tamen est persona quæ terminatur ad vtramque vnionem; sed immediatè terminatur ad vnionem humanæ naturæ cùm personalitate Verbi; mediatè verò ad vnionem naturæ humanæ cum naturâ diuinâ.

Christi
vnica Per-
sona est
duplex.

Sed contrâ, Obijcitur Primò, Omnis cõpositio est ex partibus: atqui Verbum non potest esse pars: ergo non potest venire in compositione.

49
Compositio
non debet
esse ex par-
tibus.

Respondeo Negando Antecedens: Componens enim latius patet, quàm pars. Vt patet etiam in rebus creatis: quia est cõpositio ex subsistentiâ creatâ, & naturâ; ex lineâ, & puncto; quorum tamen neutrum est pars. Ita Christus componitur ex humanitate & Verbo, tamquam ex natura & subsistentiâ; non tamquam ex partibus. Neque enim Verbum potest dici pars, cùm pars dicat quid intrinsecè incompletum: neque etiã humanitas aut diuinitas, pars dici possunt, cùm sint integræ naturæ. Vide D. Augustinum lib. 3; contra Maximinum cap. 10. vbi docet diuinitatem non esse partem Christi: & humanitatem non accessisse diuinitati, tamquam partem parti.

Obijcitur Secundò, In omni compositione componentia se vicissim perficiunt; quia in cõposito habent suum complementum: atqui Verbum non perficitur: ergo eius vnio non est cõpositio.

Respondeo; Quando componentia naturâ suâ sunt destinata ad componendum quid tertium, tunc perficiuntur. At Verbum diuinum in hoc mysterio non naturaliter, nec vt se perficeret, vnitur humanitati; sed vt perficeret naturam humanâ. Vnde in hac compositione hoc etiã est singulare, vt cõpositum, scilicet Christus, non sit perfectius intensiue altero componentium, scilicet Verbo: quia Verbum secundum se, continet excellentissimè totam naturæ humanæ perfectionem. Sicut Deus & mundus simul, non est quid perfectius quàm Deus seorsim; nisi extensiue tantum.

Obijcitur Tertiò, Esse cõpositi, exurgit è componentibus; atqui esse Christi, cùm sit æternum, non resultat ex illis: ergo Christus non est cõpositus.

Respondeo; Etiã si esse Christi, vt est Verbum Dei & persona diuina, non pendeat à componentibus; tamen esse eius, vt est persona humana, & homo, pendet ab humanâ naturâ.

Obijcitur Quartò, Omne cõpositum, est sua componentia simul sumpta: vt, homo est anima & corpus coniuncta: atqui Christus non est diuinitas & humanitas coniuncta: ergo non componitur ex illis.

Respondeo; Quidã absolute concedunt Christum esse humanam & diuinam naturam vnitam. Ita Greg. Arim. in 1. distin. 28. quæst. 2. ad 18. Probatur ex D. August. tract. 78. in Ioan. Sicut coniuncta, vnus est; inquit, homo anima rationalis & caro, sic vnus est Christus, Deus & homo, ac per hoc, Christus est Deus, anima rationalis, & caro. Similiter in Enchiridio cap. 38. Cur impossibile videatur vt Verbum, caro, & anima vnus I E S V S Christus, vnus Dei hominisque sit filius? Damascen. l. 3. de fide cap. 19. Duæ naturæ, vnus Christus; & vnus Christus, duæ naturæ. Idem expressè dicunt: D. Leo Epist. 11. quæ est ad Tullianum. Et D. Bernard. lib. 5. de considerat. ad Eugenium paulò post medium. Ratio est, quia nihil est aliud persona, quàm natura & subsistentia.

Thomistæ tamen reiiciunt hanc locutionem tamquam hæreticam. Primò, quia in Concil. Constantiensi Sess. 15. damnatur ille articulus Ioannis Hus, ordine quartus: Duæ naturæ diuini-
tas &

Compositio
non debet
esse ex par-
tibus.

50

Neque ad
perfectionem
vtriusque
componen-
tis.

51
Etsi Chri-
sti, vt est
persona
humana,
pendet à
componente.

52

Christi
est diuini-
tas & hu-
manitas
coniu-
ctæ, vt vnus
est vnus.

53
Negant id
Thomistæ.

tas & humanitas, sunt vnus Christus. Secundò, quia inde sequuntur propositiones hereticæ, nempe, diuinitatem, esse diuinitatem & humanitatem simul sumpta, si ita colligas. Christus est diuinitas & humanitas; atqui Christus est diuinitas: ergo diuinitas est diuinitas & humanitas.

Refellitur.

Sed facile responderi potest, Concilium Constantiense damnare illam propositionem in sensu auctoris, qui erat sensus diuinus, vt docet Thomas Waldensis lib. i. doctrinalis fidei antiquæ cap. 42. Argumentum verò est Sophisticum: patet in simili: Christus est mortuus, Christus est diuinitas: ergo diuinitas est mortua. Item Christus est compositus ex diuinitate & humanitate, Christus est diuinitas: ergo diuinitas est composita ex diuinitate & humanitate. Variatur enim appellatio.

Explicatur identice, nõ formaliter

Respondeo ergo Primò, hanc propositionem esse hereticam: *Christus est humanitas*, quia confundit naturas; nec in sensu formali nec identico potest admitti. Secundò, hæc est vera, *Christus est diuinitas*, quia est identica, vt patet ex tractatu de Trinitate. Tertiò *Christus, est diuinitas & humanitas coniunctim*, est vera identice; quatenus Christus accipitur pro supposito, non simplici, sed vt includit naturam humanam; non tamen omnino propriè seu formaliter. Sicut nec ista: *Verbum, est diuinitas & humanitas simul*: hæc est enim multò minùs propria.

Quare ad Argumentum Respondeo, compositum esse sua componentia simul sumpta, non in sensu omnino proprio & formali, sed identico. Compositum enim nihil includit, nisi ipsa componentia coniuncta: & ipsa componentia coniuncta, nihil includunt nisi quòd includitur in composito.

ARTICVLVS V.

Virum in Christo fuerit facta aliqua unio anima & corporis?

54

Respondetur affirmatiuè; scilicet Christum assumpsisse humanam naturam, compositam ex anima & corpore coniunctis. Est fide tenendum, & expressè definitur in Concil. Ephesino primo, can. 13. *Non enim dicimus*, inquit, quòd Dei natura, conuersa vel immutata, facta sit caro; nec quòd in totum hominè, qui est ex anima & corpore, transformata sit; sed magis quòd carnem animatam anima rationali sibi copularit; Verbumque substantialiter, ineffabiliter, & incomprehensibiliter factum sit homo. Et in Synodo 4. act. 5. vbi definitur Christus esse perfectus in humanitate & diuinitate, verus Deus & homo, ex animâ rationali & corpore. Et in Synodo Quintâ, actione quartâ cap. 4. *Qui non consentitur, sicut sancti Patres docuerunt, vniõnem Dei Verbi ad carnem animatam animâ rationali & intellectuâli, secundum compositionem, id est, secundum substantiam factam, & propterea vnâ eius substantiam esse, anathema sint.* Et in Synodo Sexta, Actione 11. in Epist. Sophronij: *Simul, inquit, caro, simul Dei Verbi caro, animata, rationalis.* Quæ Epistola approbatur à toto Concilio Actione 13.

55

Vnde errat Magister cum in 37. dist. 6. art. 6.

refert contrariam sententiã vt probabilem, tamquam probabile sit Christum assumpsisse carnem & animam, sed nõ vnita inter se immediatè, sicut in nobis, sed tantum vnita cum Verbo. Neque rectè quidam illū excusat, quòd eius tempore contrarium non fuerit adhuc manifestè definitum, & hoc damnatum; sed primùm ab Alexandro III. Capitulo *Cum Christus*, titulo de hereticis. Constat enim in Concilijs citatis expressè esse damnatum: imò semper fuit hereticum. Nam inde clarè sequitur Christum non esse, verum hominem: Nam de hominis ratione est, vt constet ex animâ & corpore vnitis, per modum materiæ & formæ. Deinde sequitur illum non potuisse concipi, mori, resurgere: Nam cõceptio hominis fit per vniõnem animæ cum corpore, & mors per separationem animæ à corpore, Resurrectio per reunitiõnem animæ cum corpore. Nam à Verbo, nec anima nec corpus vniquã relictum fuit: quare mors non potest intelligi per separationem animæ à Verbo, nec resurrectio per coniunctionem anime cum Verbo, sed cum carne dumtaxat.

Magister refellitur.

Alioquin Christus non fuisset verus homo.

Dices; ex animâ & carne inter se vnitis, constituitur persona humana: ergo si in Christo fuit hæc unio, etiã fuit in ipso persona humana distincta à Verbo.

56

Respondeo, ex animâ & corpore vnitis, per se primò tantum resultat humana natura; persona autem tantummodò secundariò, & ex consequenti, si nimirum illa natura sibi relinquatur: atqui in Christo non relinquatur sibi, sed ita Verbo adstringitur, vt eius propria personalitas præueniatur à personalitate Verbi; ita vt ex naturâ humanâ & personalitate Verbi, existat humana persona, non distincta à Verbo.

Quomodo ex anima & corpore vnitis constituitur persona humana.

ARTICVLVS VI.

Virum humana natura fuerit vnita Verbo accidentaliter?

Respondetur; humana natura non accidentaliter, sed substantialiter Verbo vnita est. Est fidei, definita in Synodo 111. Generali, can. 2. *Si quis non confiteretur carni secundum substantiam, vnitum Dei Patris Verbum, anathema sit.* Can. 13. *Dicimus quòd Verbum carnem animatam animâ rationali, sibi copularit; & substantialiter, & ineffabiliter, & incomprehensibiliter factus sit homo.* Et in epistolâ Synodicâ Concilij Alexandrini ad Nestorium, fauissimè dicitur *Deum carni vnitum iuxta substantiam, & hypostasiõs.* Et luculentissimè in V. Synodo act. 4. can. 4. & 5. Vbi, non solum definitur Verbum vnitum carni substantialiter & secundum substantiam; sed etiam excluduntur omnes modi vniõnis accidentalis. Damascenus lib. 3. de fide cap. 3. *Essentialem dicimus vniõnem, non quòd ex duabus naturis vna composita perficiatur; sed quia, due vnite sunt verè in vnâ hypostasi filij Dei.*

57

Sequitur etiã hæc veritas apertè ex dictis art. 2. & 3. Et ratio est Primò, Quia Verbum ita vnitum est humanitati, vt ex his duobus extiterit substantia composita, verè & propriè vna: nam Verbu effectum est substantiale complementum eius.

Vnio Verbi ad humanitatem est substantialis.

C c iij eius.

eius. Quare hæc unio non est dicenda accidentalis, ut vult Durandus, sed substantialis; quia substantiale complementum, non est accidens. Secundò, quia Verbum unitum est humanitati immediatè sine vllò accidente medio: ergo non accidentaliter, sed substantialiter.

Dices; humana natura est omninò extra rationem Verbi: ergo accidentaliter ei aduenit.

Respondeo Negando consequentiam, præsertim si physicè loquamur: nam anima, & omnis forma substantialis, est extra rationem corporis seu materiæ; & tamen non aduenit ei accidentaliter, sed substantiali unione. Simili modo aduenit alimentum corpori; pars aquæ, alteri aquæ; & similia. Reliqua vide apud D. Thomam.

ARTICVLVS VII.

Utrum unio Diuina & humana natura sit aliquid creatum?

38 **R**espondetur; unio ipsa est aliquid creatum re ipsa existens in creaturâ; in Deo autem tantummodò secundum considerationem rationis.

Probatum Primò, quia quicquid incipit esse in tempore, est aliquid creatum: atqui hæc unio caput esse in tempore: ergo est aliquid creatum.

Secundò, quia hæc unio est relatio (id est, modus relatiuus) inter naturam diuinam & humanam, ut conueniunt in vnâ personâ Verbi: atqui omnis relatio inter Deum & creaturam, in creaturâ quidem realis est; in Deo verò tantummodò fictione rationis.

Notandum Primò, In Responsione ad 3. *Quid aliquid dicatur creatum, hoc magis respicit esse ipsius, quam rationem.* Sensus videtur esse; si alicuius rei esse caperit in tempore in aliqua naturâ creatâ; id censetur absolute creatum, quamuis in suâ ratione includat aliquid increatum: quare unio humanitatis cum personâ diuinâ, est quid creatum; quia hæc unio caput in tempore in naturâ creatâ, ut dicitur in responsione ad secundum, quamuis ratio huius unionis includat personam Verbi.

Notandû Secundò, Unionem tripliciter accipi.

Primò, Pro actione qua aliqua uniantur, quæ potius dicitur unio. Sic generatio hominis, & resuscitatio, est unio animæ cum corpore. Et hæc unio, est communis toti Trinitati, ut docet D. Augustin. in Enchiridio cap. 38. & Fulgentius de fide ad Petrum cap. 9. Conc. Toletan. sextum, & Vrdecimum, utrobique c. 1. Ratio est, quia est operatio tendens in creaturâ, siue est operatio ad extra: atqui omnis talis actio est communis toti Trinitati: ergo &c. Sola tamen persona Filij terminat humanam naturam; quia esse terminum, nullam propriè causalitatem insinuat.

Secundò, Sumitur, pro unione passiuâ, quæ per illam actionem fit, à qua res dicuntur vnita.

Tertiò, Pro relatione resultantè inter res iam vnitas.

D V B I V M. I.

Utrum præterquam, quod per hanc actionem unitiuam tribuatur humana nature subst-

sentia Verbi, & præter relationem resultantem inter illa; producatur etiam aliquid creatum in humanitate, quo ipsa formaliter sit vnita Verbo?

Sunt tres sententiæ hac de re, quas recenset Gabriel in 3. dist. 1. quaest. 1. art. 1. 60
Tres sententiæ.

Prima est, per actionem unitiuam nihil produci creatum in humanâ naturâ, quo ipsa formaliter Verbo vnitur; sed solum produci hoc suppositum humanum, constans ex creato & increato; scilicet ex naturâ humanâ & Verbo. Ita Greg. Arimin. in 1. dist. 28. quaest. 2. ad 17. & 18. hanc fusè refutat Gabriel; & bene. 1. Ariminenfis.

Secunda est, produci in humanitate quandam qualitatem supernaturalem, quâ formaliter Verbo vnitur. Sicut enim est quedam qualitas, scilicet gratia, vel caritas, qua tota Trinitas incipit animè vniri; ita etiam esse aliam quandam qualitatem, quâ humana natura immediatè vnitur personæ Verbi. Ita Gabriel loco citato, & fusius in 1. dist. 30. quaest. 4. 2. Gabrielis.

Tertia est, solum quandam relationem produci in humanitate; à qua dicitur vnita Verbo. Ita Scotus dist. 1. quaest. 1. & Durand. dist. 5. quaest. 2. in 3. sent. & D. Thomas hoc loco, & infra quaest. 16. art. 1. ad 4. Quæ sententia, si intelligatur de relatione propriè dictâ & prædicamentali, omninò falsa est, ne dicam erronea. Si verò intelligatur de modo quodam relatiuo transcendentali, sicut auctores illi indubiè intelligunt, ut patet ex Durando & Gabriele, & ex fundamentis Scoti; sic est vera, & pro eâ 3. Scoti.

Dico Primò, Per hanc actionem unitiuam, productum est in humanitate Christi aliquid creatum, ab illâ aliquo modo distinctum; quo in illâ permanente, necessariò illa manet hypostaticè vnita Verbo. Est communior sententiâ DD. Durandi, Scoti, Guilielmi Occami, Bonauenturæ in 3. dist. 1. vel 5. D. Thomæ hic. 61
Unio est aliquid creatum ab humanitate distinctum.

Probatum Primò, Quia impossibile est, ut duo quæ secundum se non sunt vnita, incipiant esse vnita, nisi fiat aliqua mutatio in altero eorum, idque per aliquam actionem positiuam: atqui actio positiuam necessariò facit aliquid positiuum in re.

Confirmatur, Quia etiamsi humanitas consideretur abstracta à propriâ personalitate, nõ ideò necessariò intelligitur vnita Verbo: ergo debet interuenire actio positiuam, per se primò tendens ad hanc unionem; & consequenter aliquid positiuum in humanitate relinquit.

Respondet Gregorius Arimin. allatâ instantiâ. Primò, Quia albedo potest incipere inhaerere, & desinere inhaerere subiecto, sine vllâ mutatione factâ in altero eorum. Secundò, Lumen candele potest incipere dependere à solo Deo, sine vllâ mutatione luminis. Denique, potest quis incipere esse gratus Deo, qui ante non erat, sine vllâ sui mutatione. Obiectio Ariminenfis.

Respondeo; Primum exemplum non esse verum. Nam quando albedo incipit inhaerere, & ipsa, & subiectum mutatur: ipsa enim suum modum naturalem acquirit; quem pari modo perdit quando desinit inhaerere, etiamsi ipsa salua maneat. Similiter secundum falsum est, quia lumen in casu accipiet nouam dependentiam, ac proinde nouum essendi modum. Tertium exemplum, non est ad Refellitur.

59
Unio tri-
pliciter
accipitur.

est ad rem: quia esse gratum, in eo casu, solum erit quid morale, nihil reale ponens in homine. Sicut esse gratum Principi.

Probatum Secundò, Illa actio vnitiua nihil facit circa Verbum; cum ipsum non sit capax vllius passionis illatae: ergo facit aliquid circa naturam humanam. Atqui hoc non est increatum, quia increatum non fit; nec potest esse terminus actionis creatae: ergo facit aliquid creatum, ratione cuius, humana natura manet copulata personae Verbi.

Dico Secundò, Id quod propriè producitur per hanc actionem vnitiuam in humanitate Christi, quo ipsa formaliter Verbo vnitur, non est aliqua supernaturalis qualitas, seu habitus; neque aliqua relatio propriè dicta, & accidentalis.

Prior Pars est contra Gabrielem.

Probatum Primò, Synodus V. can. 4. damnat eos qui dicunt hanc vnionem esse factam per gratiam. Probatum Secundò, Quia haec qualitas, vel erit solù dispositio requisita in humanitate; Sicut in materia requiritur dispositio ad formam: & hoc non facit ad rem; quia talis dispositio non est formalis vnio. Vel haec qualitas, est ipsa formalis vnio humanae naturae cum Verbo, vt expressè dicit Gabriel; ac proinde haec vnio est omnino accidentaria. Tertiò, Vnio naturae cum substantià proprià nõ fit per aliquod accidens; similiter nec vnio animae cum corpore; nec vnio partium integralium inter se: ergo nec ista. Quartò, Quia fieri nequit; vt qualitas creata excludat formaliter propriam substantiam naturae cui inest, cum potius illam supponat, vt sustentetur. Quintò, Quia impossibile est vt qualitas aliqua vniat humanam naturam hypostaticè Verbo diuino; tum, quia vnio hypostatica constituit substantiã per se subsistentem; hoc autem non potest facere accidens: tum, quia nulla est qualitas in natura vnità, quae non possit in eã conseruari post separationem. Sextò & postremò, Quia nulla est ratio, cur haec qualitas magis vniret humanitatem Verbo, quam Patri & Spiritui sancto, cum ab omnibus aequè procedat. Nec obstat quòd detur qualitas quae vniat animam toti Trinitati, scilicet gratia vel charitas: tum, quia non vnit eam substantialiter; non enim anima per eam fit Deus: tum, quia Trinitas per gratiam nõ incipit esse nouo modo vnita animae, nisi obiectiue, sicut amatum amanti; & moraliter, sicut res possessa possidenti intra ipsũ existens, quae possidens interius fruitur.

Alter pars Probatum. Primò, Quia Synodus V. can. 4. damnat hanc vnionem; esse factam per relationem. Secundò, Capitulo Cum Christus. tit. de haereticis, definitur terminum huius actionis esse quid substantiale; & ideo Christum esse aliquid, id est, substantiam; non autem ad aliquid: ergo formalis terminus non est relatio accidentaria; alioquin Christus potius esset ad aliquid, quam aliquid. Tertiò, Relatio sequitur vnionem; nam ad relationem non est per se actio: ergo supponit vnionem; ac proinde ipsa non est primum vinculum humanae naturae cum Verbo: Imò nec vllò modo est vinculum; nam solùm quasi per accidens resultat ex vnione.

Dico Tertiò, Id quod Primò fit per hanc actionem vnitiuam, non est aliud quàm modus quidam ipsius humanae naturae, modaliter tantum ab illa distinctus; qui dici potest inexistencia hu-

manitatis in Verbo: qui non est accidens, sed substantialis modus. Haec est verè sententia Scoti, Durandi, Occami, D. Thomae, & aliorum.

Et Probatum Primò, Quia anima cum in refurrectione vnietur corpori, neque mediante qualitate, aut relatione vnietur; sed solùm mediante quodam modo substantiali, qui est inexistencia, informatio, viuificatio &c: secundum quem dicitur informare & viuificare corpus: ergo similiter dũ humanitas vnitur Verbo, nihil requiritur nisi modus quidam substantialis inexistenciae, secundum quem dicitur inesse, inferi Verbo: ergo hic modus fit per actionem ipsam vnitiuam.

Secundò, Existencia humanitatis Christi sibi relicta, naturaliter terminanda & modificanda erat modo quodam substantiali, qui est substantia, quo ipsa priuata fuit per hanc vnionem: ergo consecuta est alium modum repugnantem substantiae creatae: atqui nihil aliud repugnat illi substantiae, quam inexistencia: ergo consecuta est hunc modum, qui est inexistencia in Verbo. Sicut accidentia dum separantur à subiecto, priuantur modo existendi quem habebant in subiecto; & acquirunt alium huic repugnantem, siue positium siue priuatiuum.

Tertiò, Verè, propriè, & realiter, humana natura est in Verbo: ergo hoc ipsum, esse in Verbo, est aliquid in humanitate ipsa: atqui non est ipsa sola humana natura; quia quidquid illa sola est, potest intelligi absque illo, esse in Verbo; non enim ipsa secundum se necessariò est in Verbo: neque etiam est ipsum Verbum, quia hoc non inest ipsi humanitati; nec ipsa humanitas per ipsum Verbum potest dici formaliter esse in Verbo; sicut esse in corpore, non est ipsum corpus, sed affectio eius quod est in corpore: ergo esse in Verbo, est modus quidam ipsius humanitatis.

Obijetur Primò, Verbum terminare & sustentare, non est aliquid in Verbo diuino: ergo neque humanitatem esse in Verbo, ponit aliquid in humanitate.

Respondeo Negando Consequentiam: Ideò enim terminare & sustentare non ponit aliquid in Verbo, quia vnio non est facta per actionem circa ipsum Verbum, sed circa humanitatẽ. Vnde Verbum terminare nihil est aliud, nisi: imò & substantialiter esse humanitati coniunctum: quod ex eo habet, quòd humana natura tali modo illi sit adstricta, atque adeò illi inrita: inde enim oritur illa denominatio in Verbo.

Obijetur Secundò: Hic modus est quid creatum & imperfectum: ergo gratia vnionis, quae est summa perfectio, non potest in eo consistere.

Respond. Etsi ille modus in se sit aliquid creatum, tamen est ingens perfectio; quia est intima coniunctio humanitatis cum Verbo: imò ratione termini quem hic modus intrinsecè includit, est perfectio infinita: Nam in sua ratione includit suppositum diuinum infinitae perfectionis: est enim veluti inhaesio, insitio, inexistencia in Verbo; ac proinde eiusdem quodammodo ordinis cuius ipsum Verbum, magisque supernaturalis quam vlla qualitas creata. Vnde inuoluit contradictionem, vt humanitas sit affecta hoc modo, & tamen non intimè sit vnita Verbo: Sicut implicat accidens affectum esse modo inhærentia, non tamen inherere subiecto. Quare sicut vnio animae cum corpore, facit corpus vnum cum anima,

Vide hanc
questionẽ
in e. & lo.
cuplet de
ductam in
lib. 12. de
Perf. 2.
Diuinis
cap. 6.

65
Obiectio
me. soluuntur.

66

Perfectio
& dignitas
huius
vnionis.

ita vt

62
Sententia
Gabrielis
quod
vnio haec
fit habitus
supernaturalis.
Resoluitur.

63
Vnio haec
non est
relatio
accidentalitatis.

64
Est modus
substantialis.

ita vt impossibile sit simul esse non vnum; ita hæc vnio facit hominem Deum, sic vt eâ permanente, impossibile sit esse non Deum. Et si enim hæc vnio non sit causa formalis per quam homo est Deus; tamen est intima causa formalis applicatio. Neque est simile de illâ qualitate Gabrielis, quia illa est accidens; hic verò modus est quid substantiale,

DVBIVM II.

An, id quod constat hac Vnione, sit creatum quid, an increatum?

⁶⁷ *Et partim creatum, partim increatum.* **R**espondeo, illud compositum propriè nec creatum esse, nec increatum; sed partim creatum, partim increatum. Sicut compositum ex carne & Spiritu, nec est caro nec Spiritus absolute; sed partim caro, partim Spiritus. Est creatum, ratione naturæ humanæ, & ipsius unionis: increatum, ratione personæ diuinæ. Potest tamen dici creatum, quâ compositum; quia ipsa vnio creata est. Item potest dici factum in tempore; Nam hoc compositum non semper fuit. Quia tamen non est totum ex nihilo, ideo non propriè diceretur creatum: Nam creatum est, quod totum est ex nihilo.

ARTICVLVS VIII.

Virum Vnio Verbi Incarnati, idem sit quod Assumptio?

⁶⁸ *Vnio & Assumptio differunt triplex.* **R**espondetur; Vnio differt ab Assumptione tripliciter. Primò, Quia vnio est relatio, id est, modus relatiuus: Assumptio autem, est actio. Secundo, Vnio significatur vt in facto esse; Nam ab vnione, dicitur vnitum, non vnies, Quod intellige de vnione, vt est nomen; non de vnitione: Assumptio autem significatur vt in fieri; nam ab eâ dicitur quis assumens. Tertio, Vnio non includit determinatè terminum ad quem, vel à quo est vnio: Assumptio verò vtrumque terminum includit.

Explicitur. Notandum. Si vnio accipiatur pro relatione resurgente inter vnita, manifestum est quomodo differat ab Assumptione: Nam Assumptio non est relatio, sed actio per quam relatio vnionis confurgit. Si tamen vnio accipiatur pro vnitione, sic non differt re ab Assumptione; sed eadem actio est Vnio & Assumptio: Nam habent eundem terminum totalem, qui per illam actionem existit, nempe Christum hominem & Deum: & formalem, scilicet inexistentiã humanitatis in Verbo. Solum differunt quod Vnio significet illam actionem simpliciter, nihil connotando; Assumptio autem connotat eandem personam esse principium illius actionis. Vnde duplicem insinuat habitudinem, principij & termini: Assumere enim est aliud ad se sumere.

⁶⁹ Hinc fit Primò, Vt Pater & Spiritus sanctus rectè dicantur vnies humanam naturam, non tamen assumens, quia etsi sint principij assumptionis, non tamen sunt terminus. Verbum verò rectè dicitur vnies & assumens. Secundo fit, vt Verbum dicatur vnitum & non assumptum. Vnitione enim non inuoluit vnum extremum potius

quàm aliud, & ideo denominat vtrumque extremum: Verbum enim vnit seipsum humanam naturam, vnde ipsum dicitur vnitum; & humanam naturam vnit sibi, vnde ipsa dicitur vnita Verbo. Assumptio autem inuoluit alterum extremum, scilicet rem assumendam, tamquam distinctum: Nam denotat respectum agentis ad aliquid distinctum, cum reflexione ad seipsum, tamquam ad terminum. Vnde Verbum non assumit se, sed naturam humanam assumit, id est, ad se sumit. Accedit, quod vnio generatim denotet actionem, vel coniunctionem duorum, quomodocumque ea fiat: Assumptio verò, explicet etiam ipsum modum vnionis; nempe id quod assumitur, ita vniri alteri, vt, ab eo sustentetur.

Petes, Quomodo vnio & Assumptio differunt ab Incarnatione?

⁷⁰ *Vt differant vnio & Assumptio ab Incarnatione.* Respondeo; Cùm Incarnatio significet actionem, non differt ab vnitione, nisi quod specificet rem, ad quam facta est vnio; vt notat Damascenus lib. 3. de fide cap. 11. Incarnatio enim est vnio cum carne; vnde Verbum dicitur incarnatum, id est, carni vnitum, non autem humana natura: terminum verò naturæ assumptæ non denotat, sicut assumptio. Vnde Pater etiam incarnauit Verbū. Eadem est ratio humanationis. Vide D. Thomam ad 3. & Damascenum suprâ.

ARTICVLVS IX.

Virum vnio duarum naturarum in Christo sit maxima vnionum?

⁷¹ **R**espondetur duabus Conclusionibus. Prima, Vnio ex parte personæ, in qua duæ naturæ copulantur, est maxima vnionum. Secunda, Ex parte rerum quæ vniantur, non est maxima.

DVBIVM. III.

Virum hac vnio sit maxima vinculo, siue in ratione Vinculi?

⁷² **N**otandum est, Duplicem hęc considerari Vnionem: Prima est, duarum rerum immediate inter se; vt Verbi cum natura humana. Secunda, duarum rerum in aliquo tertio; vt naturæ diuinæ & humanæ in eodem supposito.

Durandus in 3. disput. 5. quaest. 3. censet vnionem subsistentiæ Verbi cum natura humana, non esse maximam vinculo inter vniones creatas. Sed contrarium tenendum est. Pro quo

Dico Primò, Vnio personæ Verbi cum natura humana est maior vinculo, quàm sit vlla alia inter res creatas realiter distinctas. Ita D. Thomas hic & in 3. dist. 5. quaest. 1. art. 3. Scotus & Bonauentura dist. 6. & alij.

Probat Primò, Testimonio D. Augustini quod hic adfert D. Thom. & ex D. Bernardo lib. 5. de Consider. ad Eugenium: Arcem tenet vnitas Trinitatis, in qua tres Personæ sunt vna substantia. Secundo loco illa præcellit, in qua e diuerso tres substantiæ sunt vna in Christo persona. Loquitur autem de ratione coniunctionis seu vinculi, qua hæc vnio ceteris antecellit; non autem de dignitate vnionis, vt vult Durandus. Patet ex Bernardi ratione: tres substantiæ sunt vna persona.

Proba-

Probatur Secundò; Quia hæc vnio videtur maior quàm vnio cuiusvis naturæ cum forma; quæ tamen videtur esse summa: tñ quia hæc vnio est indissolubilior; nam est omnino supernaturalis, & infinità virtute effecta: vnde magis firma quàm vnio materiæ & formæ Cæli. Vnde etiam in triduo mortis hæc inuoluta persistit. Tum, quia hæc est magis intima, cum Verbi subsistentia intimè penetret non solum carnis, sed etiam animæ substantiam, eius exsistentiam immediatè terminans.

Probatur Tertio, Quia materia & forma adferunt suas partiales subsistentias, ex qua vna integra componitur: hic autem vnica indiuisibilis & simplicissima subsistentia naturæ vnitur. Quò etiam fit, vt per hanc, Verbum fiat propriè homo; per illam autem, nec caro fiat anima, nec anima caro. Ita D. August. l. 1. de Trinit. c. 1.

Probatur Quarto, Quia hæc vnio est compositio naturæ cum subsistentia, quæ Angelicæ simplicitati non repugnat, cum qua tamen non consistit vnio formæ cum materia: ergo est maior.

Dices Primò, Maior est vnio inter naturam & personam creatam, quàm inter naturam humanam & personam Verbi; quia hæc realiter distinguuntur, non illa. Respondeo; Nos hic loqui de vnione rerum realiter distinctarum. Addo tamè, hanc vnionem esse magis indissolubilem, quàm sit vnio naturæ & personæ creatæ.

Dices Secundò: Vnio animæ cum corpore videtur maior, quàm est vnio in natura & in persona: hæc autem vnio humanitatis & Verbi est tantum in persona. Deinde inter illa est maior proportio vt in vnum conspirent quàm inter Verbum & carnem. Respondeo; hinc ad summum sequi inter animam & corpus esse plures modos vnionis, & maiorem vnionem extensiuè; non tamen intensiuè, id est, non arctiorem & magis intimam. Proportio quidè naturalis iuuat ad vnionem maiorem naturalem, non tamen est necessaria ad maiorem vnionem supernaturalem.

Dico Secundò: Etiam vnio humanitatis cum naturâ diuina in persona Verbi, est maxima omnium vnionum, quæ possunt esse inter res creatas distinctas, vnitas in vno tertio. Ita D. Thomas hoc loco, quod ipse probat; quia id in quo vniuntur istæ duæ naturæ, est maximè vnum & simplex: ergo hæc vnio est maxima.

Dices; eodem modo probaretur vnionem duorum hominum iustorum in Deo esse maximam; quia id in quo vniuntur, est maximè vnum, scilicet Deus, cum quo fiunt vnus Spiritus. Respondeo; non est satis vt id, in quo aliqua vniuntur, sit maximè vnum & simplex, sed etiam vt ei maximè & perfectissimè vniantur. Iusti autem non vniuntur Deo perfectissimè, sed tantum interuentu alicuius accidentis, scilicet charitatis. At natura diuina & humana vniuntur Verbo substantialiter; & sic ex eo quod persona Verbi sit maximè simplex, & huic duæ naturæ vniantur perfectissimè; sequitur optimè illarum naturarum vnionem maximam esse.

D. V. B. I. V. M. II.

Utrum hac Vnio etiam sit maxima dignitate?

Respondeo; Vnio Incarnationis non solum vinculo, sed etiam dignitate & excellentiâ

est Omnium maxima: id est, per eam confertur maximum donum & Dei beneficium creaturæ. Docet hoc D. Thomas infra q. 4. a. 1. ad 2. Albertus & Bonavent. in 3. d. 2.

Probatur, Primò ex Augustino lib. de prædestinatione Sanctorum cap. 15. Vbi docet Christi Dominum esse præclarissimum lumen prædeterminationis & gratiæ; quatenus gratis, id est, nullis præcedentibus meritis, prædestinata est natura humana, tanta & tam celsa & summa subiectio, vt quò attolleretur alijs, non haberet. Et Tractatu 2. in Ioannem explicans illud: Verbum Caro factum ait, hoc esse maiorem gratiam, quàm homines fieri filios Dei. Similia habet lib. 3. de Trinitate cap. 9.

Probatur Secundò Ratione. 1. Quia per hanc vnionem communicatur humanæ naturæ summum bonum, & summo modo, id est, arctissimè, intimè, substantialiter: ergo est excellentissimè beneficium. Secunda Ratio, Quia hæc vnio est excellentior, quàm ea, quæ est per visionem beatificam: ergo quâuis aliâ quæ fit per gratiam. Antecedens patet, quia plus est esse filium Dei naturalem, quàm adoptiuum; esse Deum, quàm videre Deum. Tertia, Quia omnes aliæ excellentiæ creatæ & supernaturales habent quandam naturalem conjunctionem cum vnione hypostaticâ, & in illâ veluti in radice continentur. Quarta, Quia maior honor debetur naturæ humanæ ratione huius doni, quàm ratione cuiusvis alterius doni; debetur enim illi cultus latriæ. Denique ob hanc vnionem Apostolus ad Hebræos 1. & 2. præfert Christum hominem omnibus Angelis.

Aduerte tamen, si hæc vnio nudè & sola spectetur absq; donis supernaturalibus creatis, positiuè ea secludendo, eam non esse optabilem, quàm sit vnio mentis cum Deo per visionem beatificam & charitatem: etsi enim illa in se sit præstantior, cum hominem faciat Deum, & extollat super omnem creaturam, tamen non ita est necessaria creaturæ, vt quàm optimè sit exempta omnibus miserijs, & cumulata omni beatitudine.

ARTICVLVS X.

Utrum Vnio Incarnationis sit facta per gratiam?

Respondetur Tribus Conclusionibus.

Prima, Si gratia accipiatur pro gratuitâ Dei voluntate; hæc vnio est facta per gratiam.

Secunda, Si gratia accipiatur pro gratuito Dei beneficio; hæc vnio est maxima gratia. Ratio, quia maximum donum collatum sine meritis.

Tertia: Hæc vnio non est facta mediante gratiâ habituali; alioqui non esset substantialis, sed accidentaria.

Notandum est, Quatuor esse quæ possunt dici gratia vnionis. Primò, Ipsa benigna Dei voluntas, qua gratis voluit istud mysterium fieri. Sic accipit August. lib. de prædestinat. Sanct. cap. 15.

Eâ gratiâ sit ab initio fidei sua homo quilibet Christianus, quâ gratiâ homo ille ab initio suo factus est Christus. Secundò, Interdû dicitur gratia vnionis ipsa subsistentia increata, quatenus est donum quoddam summum humanæ naturæ collatum; vt inquit D. Thomas infra quæst. 6. art. 6. indicat ipsum in Responsione hic ad 1. Simili modo per-

Maxima dignitas vnionis hypostaticæ.

Probatur quatuor rationibus.

Gratia vnionis quadrupliciter accipitur.

76

74 Affirmatur similiter de vnione naturæ diuinae & humane.

75

sona Spiritus sancti vocatur donum incrementum, vt patet ex 1. parte quæstione 38. Tertio, Modus ille seu inexistencia humanitatis in Verbo, dicitur gratia vnionis; & sic gratia vnionis est quid cratum. Ita D. Thomas infra art. 12. ad 3. Quarto, Totus Christus interdum dicitur gratia vnionis; quia est summum donum gratiæ nobis collatum; constans vnione Verbi & humanæ nature; iuxta illud Ioan. 3. v. 16 *Sic Deus dilexit mundum vt filium suum vngentum daret.* & Isaia 9. v. 6. *Paruulus natus est nobis, & filius datus est nobis.* Et sic gratia vnionis est quiddam constans ex creato & increato. Vide Caiet. infra quæst. 7. a. 3. & D. Bonaucaturam in 3. dist. 2. art. 3. qu. 2.

ARTICVLVS XI.

Vtrum Vnionem Verbi incarnati aliqua merita præcesserint?

78
Nulla merita præcesserunt de condigno,

Respondetur Tribus Conclusionibus. Prima est; Christus non potuit suam Incarnationem mereri. Ratio est; quia ipsa erat principium omnium meritorum. Principium autem meriti, non cadit sub meritum.

Secunda: Nulla creatura potuit ex condigno mereri Christi incarnationem. Primo, quia merita ex condigno, ex natura sua ordinantur ad beatitudinem, tamquam ad vltimum terminum: atqui vnio hypostatica est longè sublimior, quam vnio beatitudinis. Quare merita creaturæ non habent proportionem condigni ad illam. Secundo, Quia hæc vnio est principium omnium meritorum, saltem in humana natura: ergo saltem nullus hominum potest illam mereri. Tertio, Quia bonum vnus hominis puri, non potest esse causa vniuersalis totius boni humani generis.

Præcesserunt sanctorum Patrum merita de congruo,

Tertia Conclusio: Ex congruo Sancti Patres, meruerunt Incarnationem: cum enim Deus istud mysterium ex sua gratuitâ voluntate prædestinasset, præuisis Patrum meritis; etiam propter illa

voluit illius executionem. Verum de hoc plura Quæstione de merito Christi.

ARTICVLVS XII.

Vtrum gratia vnionis fuerit Christo homini naturalis?

Respondetur duabus Conclusionibus. Prima; Nec gratia Habitualis, nec gratia vnionis fuit Christo naturalis, tamquam ex principijs humanæ nature causata fuerit. 79
Distingui- tur.

Secunda: Vtraque gratia quodammodo fuit Christo naturalis; tum, quia à natiuitate; tum, quia à natura diuinâ, quæ in ipso erat.

Notandum est, Gratiam vnionis (quæ nihil est aliud quam coniunctio humanæ nature cum Verbo) Christo homini dupliciter dici naturalem. Primo, Quia est de ratione huius suppositi, & etiam ipsius nature humanæ, quatenus est natura huius hypostasis; ita vt sine illâ gratiâ hoc suppositum humanum, seu Christus, esse vel concipi nequeat: Et ita quodammodo pertinet ad naturam huius suppositi. Sicut de ratione hominis est vnio anime cum corpore; & de ratione anime, quatenus est vita huius corporis, est inexistencia & informatio corporis; ita vt sine eâ concipi nequeat vitam dare. Secundo; dicitur naturalis, quia est à principio intrinseco, nam facta est à natura diuina, quamuis non naturaliter ab illâ manauerit, sed liberè effecta sit. Quòd fit vt hac ratione valde impropiè dicatur naturalis.

Gratia autem habitualis similiter dicitur naturalis dupliciter. Primo, Quia tamquam naturalis quedam proprietas sequitur ex vnione humanæ nature cum Verbo, non physica emanatione, sed morali. Quomodo gloria corporis emanabit ex beatitudine anime in beatis. Secundo, Quia à natura diuinâ emanauit in humanam; median- te tamen libera efficientia. Vnde hac ratione valde impropiè dicitur naturalis. Similiter & gratia Habitualis

Q V Æ S T I O T E R T I A.

De modo Vnionis ex parte assumentis.

In Octo Articulos diuisa.

ARTICVLVS I.

Vtrum persona diuina conueniat assumere naturam humanam?

Respondetur; Assumere naturam creatam proprijsimè conuenit personæ diuinæ. Probat; Quia persona diuina est principium & terminus huius assumptionis; principium quidem, quia est causa efficiens; terminus verò, quia assumptio fit per vnionem ad personam: ergo persona proprijsimè dicitur assumere. Patet Consequencia, quia assumere nihil aliud in-

cludit, nisi esse principium & terminum assumptionis: Nam nihil est aliud nisi *sumere ad se.*

Notandum in Responione ad 1. solum agi de modo loquendi: est enim reuera humana natura Verbo fit adiuncta & adstricta; tamen non ita proprie dicimus Verbo esse aliquid additum, aut aliquam accessionem factâ ad Verbum: cum enim omnia in se eminenter contineat & anticipet, nihil perfectionis ei accreuit; sed potius humanæ nature omnis perfectio accessit.

Notandum Secundo, in Resp. ad 2. Omne indiuiduum essentialiter esse incommunicabile, sed modo sibi accommodato: natura enim indiuidua est incommunicabilis pluribus naturis, quibus identifficetur: in hoc enim consistit ratio eius indiuidua. Non tamen est incommunicabilis pluribus personis, 2
Quomodo natura indiuidua sit incommu- nicabilis.